

SchoonePC

Computerbijbel Windows 11

3^e EDITIE

Menno Schoone

SchoonePC

Computerbijbel voor Windows 11

36^e druk

Menno Schoone
www.SchoonePC.nl

Dit is een uitgave van SchoonePC, Rotterdam

www.schoonepc.nl

boek@schoonepc.nl

Deze computerbijbel dragen wij op aan onze geliefde vader Loek Schoone. Hij heeft ons voorgeleefd hoe iets groots kan worden bereikt door met vasthoudendheid te blijven bouwen. Dit heeft geresulteerd in de succesvolle SchoonePC-website, -nieuwsbrief, -instructievideo's en -computerbijbel. Vanaf de zijlijn was hij onze grootste fan!

Redactie en opmaak: Astrid Schoone

Bijdrage §1.11: Timon Moes

Omslagontwerp: Ruud Nederpelt

Druk- en bindwerk: Optima Grafische Communicatie

Copyright © 2001-2024 SchoonePC – Rotterdam

Eerste druk april 2006

36^e herziene druk juni 2024 (3^e editie Windows 11)

ISBN: 978 90 831819 3 6

NUR: 120

Trefw: Windows 11, computer, besturingssysteem, internet, netwerk, software

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet 1912 gestelde uitzonderingen mag niets van deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoewel deze uitgave met de grootste zorg is samengesteld, kan SchoonePC geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de gevolgen van eventueel hierin voorkomende onjuistheden of onvolkomenheden. Het gebruik van de informatie is volledig op eigen risico.

Voorwoord

Ik ben Menno Schoone, auteur en beheerder van de website www.schoonepc.nl en uitgever van het boek dat nu voor je ligt: de SchoonePC computerbijbel voor Windows 11. Deze handleiding bevat ongekend veel praktische tips en tools voor het (her-)installeren, optimaliseren, beveiligen, onderhouden en gebruik van Windows 11. Een compleet naslagwerk dat door vele computergebruikers in Nederland, België en ver daarbuiten wordt gebruikt. Uit dit succes blijkt wel dat er een grote vraag is naar begrijpelijke informatie, zowel door beginnende als gevorderde computergebruikers.

Hoe je dit boek het beste kunt lezen

De hoofdstukken en paragrafen kunnen onafhankelijk van elkaar worden gelezen, laat je dus niet weerhouden verder te lezen wanneer een onderwerp (nog) iets te ingewikkeld is. Het zal soms even doorbijten zijn, maar je inzet zal onder het motto 'doen = leren' uiteindelijk beloond worden met een aanzienlijke toename van het computerplezier!

Gebruik het e-boek

Bij de aankoop van dit boek heb je ook een e-boek ontvangen: een digitale kopie die qua inhoud en paginanummering exact gelijk is aan die van de papieren versie. Dit e-boek is met een PDF-lezer zoals Microsoft Edge (§1.7), Adobe Acrobat Reader, Foxit Reader en menig e-reader te openen. De links naar behandelde software zijn in het e-boek direct aanklikbaar, en met de zoekfunctie van de PDF-lezer zijn specifieke onderwerpen makkelijk te vinden. Dat gaat vaak vele malen sneller en efficiënter dan zoeken via de woordenindex achterin dit boek!

Gratis software? Iemand betaalt de prijs!

De in dit boek aanbevolen gratis software kan je (naar mijn beste eer en geweten) veilig gebruiken. Wees er echter van bewust van dat er altijd iemand is die daarvoor de prijs betaalt! Zie paragraaf 4.1 voor meer tips over veilig downloaden van software en het voorkomen van besmetting met malware.

Rest mij nog te verwijzen naar de pagina www.schoonepc.nl/mennoschoone.html (voor informatie over mijn achtergrond, de ontstaansgeschiedenis van de website, de gratis SchoonePC-nieuwsbrief en dit boek) en je succes te wensen bij het lezen en toepassen van mijn tips. En dan nu aan de slag!

Menno Schoone

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1 VAN START MET WINDOWS 11	9
1.1 Inleiding in Windows 11.....	10
1.2 Gratis upgrade van Windows 10 naar Windows 11	13
1.3 De eerste keer opstarten	21
1.4 De gebruikersinterface.....	27
1.5 Gebruikersaccounts	52
1.6 Het Microsoft-account	57
1.7 De browser Edge	62
1.8 Copilot	73
1.9 Windows Verkenner.....	77
1.10 OneDrive.....	96
1.11 Zoeken in Windows.....	107
1.12 Microsoft Teams.....	109
1.13 De app Outlook	112
1.14 Apps en de Microsoft Store	115
1.15 Gebruikersaccountbeheer	127
1.16 Het aanmeldscherm	129
1.17 Een schermafdruck maken	133
1.18 Opties voor het oplossen van Windows-problemen	135
 HOOFDSTUK 2 WINDOWS-INSTELLINGEN	 145
2.1 Het venster Instellingen	146
2.2 Onderdeel Systeem.....	147
2.3 Onderdeel Bluetooth en apparaten.....	172
2.4 Onderdeel Netwerk en internet.....	181
2.5 Onderdeel Persoonlijke instellingen	185
2.6 Onderdeel Apps.....	196
2.7 Onderdeel Accounts.....	200
2.8 Onderdeel Tijd en taal.....	208
2.9 Onderdeel Gaming	211

2.10 Onderdeel Toegankelijkheid	213
2.11 Onderdeel Privacy en beveiliging.....	220
2.12 Onderdeel Windows Update	232
HOOFDSTUK 3 BEVEILIGING	241
3.1 De beveiliging van Windows 11	242
3.2 Advertenties blokkeren met Ghostery.....	246
3.3 Het HOSTS-bestand aanpassen.....	249
3.4 Encryptie van bestanden.....	253
3.5 Persoonlijke gegevens definitief verwijderen.....	256
HOOFDSTUK 4 GRATIS SOFTWARE.....	259
4.1 Gratis software: voorkom malware!.....	260
4.2 Dropbox: bestanden synchroniseren met online opslag.....	261
4.3 PDF-bestanden lezen, maken en bewerken	270
4.4 ClipboardFusion: snel standaardteksten invoegen.....	274
4.5 SyncBack: back-up persoonlijke bestanden automatiseren	278
4.6 Interessante gratis software	285
HOOFDSTUK 5 INTERNET, E-MAIL EN NETWERK	291
5.1 Webbrowser resetten naar de standaard instellingen.....	292
5.2 Praktische tips voor het beheren van e-mail	293
5.3 Outlook.....	304
5.4 Omgaan met ongewenste e-mail (spam).....	314
5.5 Een (draadloos) netwerk aanleggen	318
HOOFDSTUK 6 WINDOWS OPNIEUW INSTALLEREN	333
6.1 Windows herinstalleren en optimaliseren in 10 stappen.....	334
6.2 Back-up van persoonlijke bestanden en -instellingen	339
6.3 Partitioneren	348

6.4	Windows 11 (opnieuw) installeren	354
6.5	Hardwaredrivers installeren	362
6.6	Persoonlijke bestanden verplaatsen naar een datapartitie	366
6.7	Een systeemback-up van Windows maken.....	374

HOOFDSTUK 7 EXPERT-INSTELLINGEN379

7.1	De Terminal, PowerShell en Opdrachtprompt	380
7.2	Het register.....	380
7.3	Editor voor lokaal groepsbeleid	388
7.4	Windows Sandbox en de virtuele computer Hyper-V	389
7.5	Slaapstand, sluimerstand en hybride slaapstand	390
7.6	Problemen met beheerrechten	394
7.7	Het verborgen administratoraccount	401
7.8	Windows-services	402
7.9	Programma's uitschakelen of verwijderen	404
7.10	Cleantools veroorzaken meer problemen dan ze oplossen	414
7.11	Schijfruimte vrijmaken op de Windows-partitie.....	415
7.12	Opstartbaar herstelmedium	419

SNELTOETSEN EN AANRAAKCOMMANDO'S421

INTERESSANTE WEBSITES.....425

TREFWOORDENREGISTER.....429

Hoofdstuk 1

Van start met Windows 11

1.1 Inleiding in Windows 11

Windows 11 heeft een grote transformatie ondergaan ten opzichte van zijn voorgangers! De meest in het oog springende veranderingen zijn het gecentreerde startmenu met de eenvoudige app-knoppen, de afgeronde vensterhoeken, de redockingfunctie, het widgets-venster, het systeemvak, de vernieuwde Windows Verkenner en het nieuwe venster Instellingen. Er wijzigt dus nogal wat, maar het went gelukkig snel!

LEESTIPS

Copilot voor Windows

Waar de intelligente assistent **Copilot** in sommige landen al aan Windows 11 is toegevoegd, zal dat in Nederland naar verwachting pas vanaf versie 24H2 (of nog later) het geval zijn. Omdat er een truc is om Copilot toch bij versie 23H2 te activeren (§1.8), gaat dit boek ervan uit dat deze al beschikbaar is. Copilot is overigens nog volop in ontwikkeling en zal gaandeweg nog aangepast worden!

Het venster Instellingen

In dit boek wordt zeer regelmatig verwezen naar het venster **Instellingen**, hoofdstuk 2 is zelfs in zijn geheel gewijd aan de hierin terug te vinden Windows-instellingen. Het venster Instellingen is te openen via het startmenu of via het Win-X menu (§1.4.3). De instellingen zijn verdeeld over elf hoofdcategorieën (links in het venster), elke hoofdcategorie is weer verdeeld in subcategorieën en in sommige gevallen kunnen de subcategorieën ook weer verder uitklappen. Voor de leesbaarheid is er in dit boek voor gekozen om de te doorlopen route naar een instelling kort en krachtig te noteren, met behulp van het >-teken. Zo verwijst **Instellingen > Systeem > Info** naar venster **Instellingen**, hoofdcategorie **Systeem**, subcategorie **Info** (hier vind je onder andere de apparaat- en Windows-specificaties).

Aansturing bij aanraakschermen

Windows 11 kan zowel met toetsenbord-en-muis als met aanraak- en veegbewegingen (touchscreen) worden aangestuurd: één besturingssysteem dus voor zowel desktops, laptops als tablets. Uit praktische overwegingen wordt in dit boek voornamelijk in termen voor toetsenbord-en-muisaansturing gesproken, tenzij het aanraakcommando een speciale handeling vereist. Gebruik je een aanraakscherm, vat een muisklik dan op als het aanraken met de vinger (ook wel tikken genoemd) en een rechter muisklik als het ingedrukt houden of het maken van een veegbeweging. Ben je nog niet bekend met de aanraaktaal, neem dan een kijkje in de bijlage **Sneltoetsen en aanraakcommando's** achterin dit boek. Het omvat slechts enkele commando's en het werkt vrij intuïtief, het is dus eenvoudig aan te leren.

De strategie: Windows 11 als service

Microsoft beschouwt Windows 11 als een service, hetgeen betekent dat het besturingssysteem gratis up-to-date wordt gehouden. Er zit uiteraard een strategie achter dit concept: omdat het niet meer nodig is om verouderde Windows-versies langdurig up-to-date te houden, bespaart Microsoft zich veel tijd en geld. Daarnaast worden veel computers van **Microsoft 365** (§1.10) voorzien, een lucratieve bron van inkomsten. En dan wordt er ook nog verdiend aan de via de Microsoft Store (§1.14.1) verkochte apps, de binnen gratis apps getoonde advertenties en de in-app aankopen (met name bij spelletjes).

Windows 11-versies

De meeste systeemwijzigingen worden doorgevoerd middels kleine updates. Als aanvulling daarop verschijnt jaarlijks een onderdelenupdate om de nieuwe versie van Windows 11 te installeren (met behoud van persoonlijke bestanden, apps en bijbehorende instellingen). De Windows-installatie krijgt daarbij automatisch een nieuw versienummer, deze is te achterhalen via **Instellingen > Systeem > Info** (§2.2.18) > **Windows-specificaties**. De eerste twee cijfers van het versienummer zijn gekoppeld aan het jaar van uitgave: zo kreeg de eerste versie van Windows 11 uit 2021 versienummer 21H2, opgevolgd door de versienummers 22H2 en 23H2 (24H2 verschijnt eind 2024). Elke versie wordt maximaal anderhalf jaar ondersteund, het is dus belangrijk dat de installatie van een nieuwe onderdelenupdate niet te lang wordt uitgesteld (zie de pagina <https://learn.microsoft.com/en-us/lifecycle/products/windows-11-home-and-pro> voor de levenscyclus van de reeds verschenen Windows 11-versies).

Windows 11-edities

Er zijn verschillende Windows 11-edities: Home, Pro, Enterprise en Education, de Home- en Pro-edities zullen bij thuisgebruikers het meest voorkomen (via de Windows-specificaties is te zien welke editie is geïnstalleerd). Ten opzichte van de Home-editie kent de Pro-editie enkele extra's, waaronder BitLocker (voor het versleutelen van de gehele schijf), extern bureaublad (voor het op afstand toegang krijgen tot de computer), groepsbeleid (voor het instellen van machtigingen), de zandbak (een afgeschermd virtueel bureaublad, handig voor het testen van nieuwe software) en Hyper-V (voor het aanmaken van een virtuele computer). Dit boek is voor alle edities te gebruiken, dus ook voor de Enterprise- en Education-editie. In het enkele geval dat informatie alleen voor Windows 11 Pro van toepassing is, wordt daar melding van gemaakt.

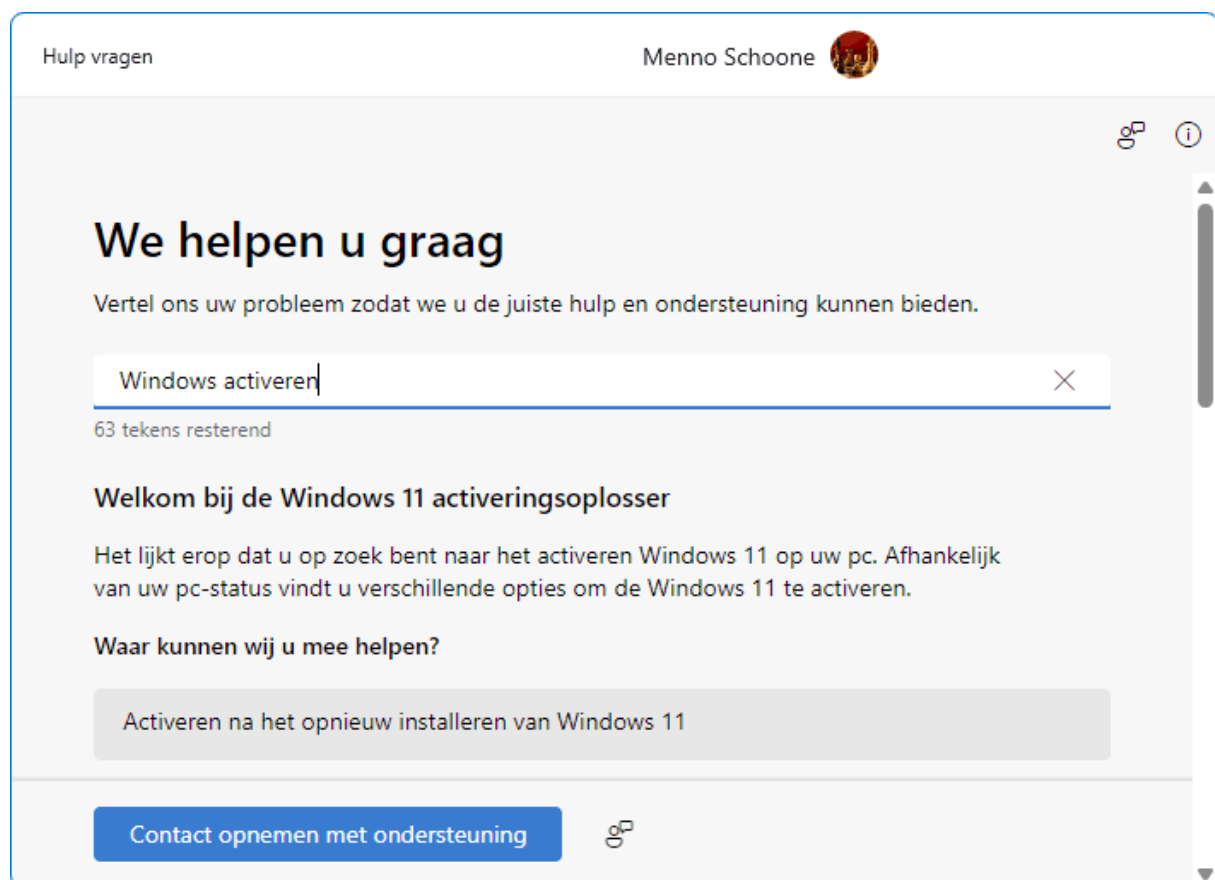
Hoe zit het met de privacy?

Er is veel kritiek over de manier waarop Windows met privacygevoelige informatie om gaat. Zo wordt bijvoorbeeld voor de zoekfunctie (§1.11) allerlei privacygevoelige informatie opgeslagen, en ook met het nieuwe Copilot (§1.8) is het privacyvraagstuk ac-

tueel. Wil je je privacy zo goed mogelijk beschermen, accepteer dan tijdens het afstellen van het gebruikersaccount niet klakkeloos de standaard instellingen (§1.3). En als het online opslaan van gegevens sowieso ongewenst is, dan kan ook altijd nog met een lokaal gebruikersaccount (§1.5) worden gewerkt!

Hulp als je er toch niet uitkomt

Dit boek is een handig hulpmiddel bij het oplossen van veelvoorkomende, aan Windows 11 gerelateerde problemen. Kom je er desondanks niet uit, dan kan de Windows-app **Hulp vragen** (te openen via de zoekfunctie van Windows) uitkomst bieden. Na het stellen van je vraag worden eerst een aantal standaardoplossingen aangeboden. Wordt het probleem hier niet mee opgelost dan kan eventueel met een medewerker van Microsoft worden gechat via de knop **Contact opnemen met ondersteuning** (de hulpvraag wordt aan het Microsoft-account gekoppeld zodat per e-mail contact opgenomen kan worden). Zo nodig neemt de medewerker (na je goedkeuring) de pc van-af afstand over om het probleem nader te analyseren en waar mogelijk op te lossen. Als koper van mijn boek kun je je vraag uiteraard ook aan mij voorleggen, dit gaat het makkelijkst via de pagina www.schoonepc.nl/boek/, tabblad **Vragen?**.

1.2 Gratis upgrade van Windows 10 naar Windows 11

Vanaf 4 oktober 2021 (de officiële releasedatum) is Microsoft gestart met de gefaseerde uitrol van Windows 11 naar Windows 10-pc's. Deze upgrade verloopt via Windows Update (§2.12) en installeert als een onderdelenupdate waarbij de persoonlijke bestanden en de reeds geïnstalleerde apps behouden blijven. Microsoft heeft al vele gebruikersstatistieken verzameld zodat een goede inschatting gemaakt kan worden bij welke soft- en hardwareconfiguraties de installatie succesvol zal verlopen. Voldoet de pc niet aan de hardware-eisen of zijn er problemen te verwachten, dan zal de upgrade (nog) niet worden aangeboden.

Windows Update

Uw pc is bijgewerkt

Laatst gecontroleerd: vandaag, 02:08

Naar updates zoeken

Op deze pc kan Windows 11 worden uitgevoerd

Goed nieuws — Uw pc voldoet aan de minimale systeemvereisten voor Windows 11. De specifieke timing voor wanneer deze wordt aangeboden, kan variëren naarmate we het voor u voorbereiden.

[Meer informatie over Windows 11](#) ✕

Opmerking: Sommige Windows 10-functies zijn niet beschikbaar in Windows 11. Bepaalde apps en functies hebben mogelijk aanvullende vereisten. [Apparaatspecificaties controleren](#)

TIP: Ervaar je na de installatie problemen dan kan Windows 11 altijd nog worden teruggerold naar de oorspronkelijke Windows 10-installatie (via **Instellingen** > **Systeem** > **Systeemherstel** (§2.2.12), knop **Herstel**), het risico is dus beperkt. Standaard heb je hier 10 dagen de tijd voor, maar met een kleine aanpassing kan deze periode opgerekt worden tot 60 dagen (zie de tweak in paragraaf 2.2.12).

DE HARDWARE-EISEN VOOR WINDOWS 11

Om de kans op een negatieve ervaring met Windows 11 te verkleinen heeft Microsoft enkele eisen aan de pc gesteld. Zo moet deze minimaal zijn voorzien van een 1 GHz dualcore 64-bits processor, 4 GB RAM-geheugen, een 64 GB schijf en een 720p beeld-

scherm (let op: dit zijn minimale eisen, zo is een schijf van 64 GB al snel te klein!). Verder moet de grafische kaart DirectX 12 ondersteunen, het moederbord opstarten in UEFI-modus (met Secure Boot en TPM 2.0) en de schijf met GPT zijn gepartitioneerd. Computers met een verouderd BIOS (vaak te herkennen aan de blauwe achtergrond en het beperkt aantal kleuren) worden dus niet ondersteund.

32-BITS PROGRAMMA'S GEBRUIKEN IN WINDOWS 11?

In tegenstelling tot eerdere versies is Windows 11 alleen beschikbaar als 64-bits versie, computers met een 32-bits processor worden dus niet meer ondersteund. Hoewel de voorkeur uitgaat naar 64-bits programma's kan Windows 11 nog steeds overweg met vrijwel alle 32-bits programma's. Vraag je je af welk installatiebestand je moet downloaden, dan kan je gebruik maken van de volgende vuistregel: 64-bits software is te herkennen aan de toevoeging **x64**, en 32-bits software aan de toevoeging **x86**. Verder is het handig om te weten dat 64-bits software in de map **C:\Program Files** wordt geïnstalleerd en 32-bits software in de map **C:\Program Files (x86)**.

Dan nog iets over het register (§7.2). Vraag je je af of 32-bits DWORD-waarden wel in een 64-bits besturingssysteem gebruikt kunnen worden? Bij de DWORD-registerwaarden geeft 32- en 64-bits alleen aan hoeveel informatie erin opgeslagen kan worden, dat heeft dus niets te maken met de geïnstalleerde Windows-versie. Je moet het maar net even weten!

Waarom worden Secure Boot en TPM 2.0 als hardware-eisen gesteld?

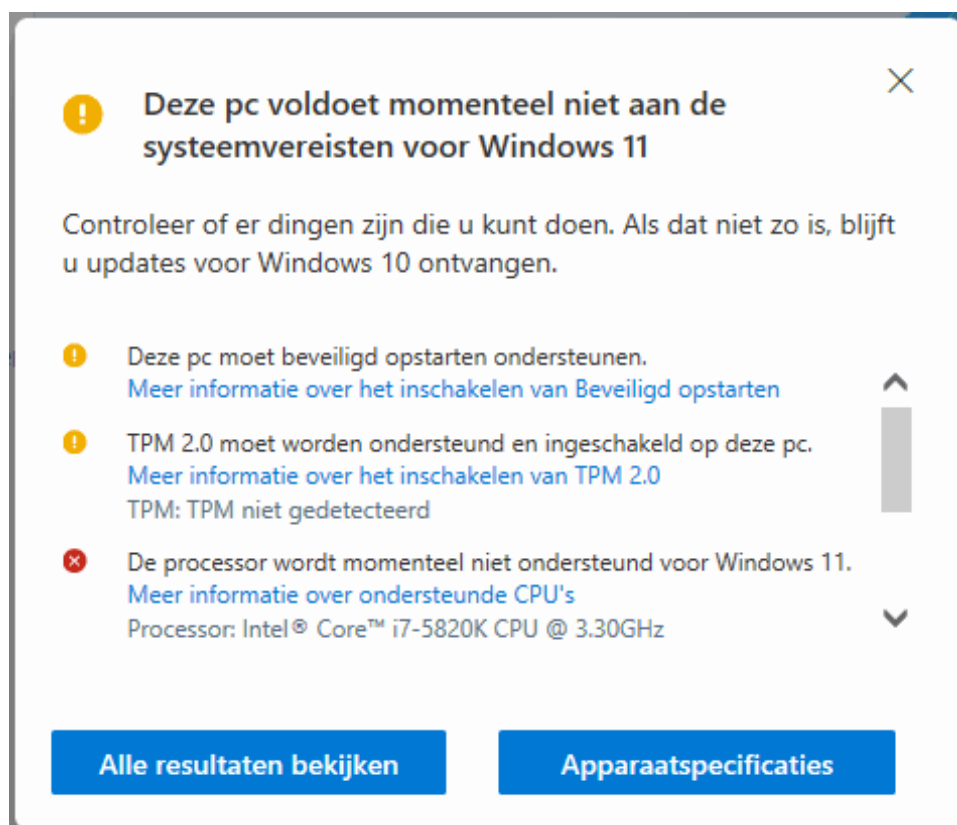
Secure Boot is een beveiligingsoptie van het UEFI en zorgt ervoor dat alleen het vertrouwde besturingssysteem kan worden opgestart. Het biedt extra bescherming tegen malware (zoals rootkits) die het opstartproces willen overnemen. De ervaring leert dat hiermee veel aanvallen worden afgeslagen, het draagt dus zeker bij aan de door Microsoft beoogde veiligheid van Windows 11. Tot verrassing van velen moet de pc echter óók nog voorzien zijn van **TPM 2.0**! Als je nu denkt: 'Eh, wat is TPM???', weet dan dat je niet de enige bent. TPM staat voor **Trusted Platform Module** en wordt gebruikt om gevoelige gegevens (zoals encryptiesleutels, aanmeldgegevens, gezichtsherkenning e.d.) hardwarematig te beveiligen tegen malware, ransomware woordenboekaanvallen, ongewenste aanpassingen aan de firmware e.d.

TPM wordt dus als hardware-eis ingezet om Windows 11 maximaal te beveiligen. Dit betekent grofweg dat pc's minimaal moeten beschikken over een **Intel Core 8xxx processor** (oftewel de 8e generatie), **AMD Ryzen 2xxx processor** en een moederbord met een TPM-chip. De meeste pc's ouder dan vijf jaar voldoen niet aan deze eis, en zijn

daarom volgens Microsoft niet geschikt voor Windows 11! Aangezien Windows 10 vanaf oktober 2025 niet meer wordt ondersteund, is de vrees dat er de komende jaren een grote 'TPM 2.0-afvalberg' ontstaat. Uit milieuoogpunt slaat Microsoft dus een flater! En echt veiliger wordt het er ook niet op als er niet overgestapt kan worden naar het 'veilige' Windows 11. Er zit dan immers niets anders op dan voorlopig door te werken met het 'onveilige' Windows 10... Het lijkt mij logischer om het gebruik van Secure Boot en TPM 2.0 alleen af te dwingen als de pc daadwerkelijk is voorzien van deze beveiligingsopties, het probleem lost zich dan in de loop der tijd vanzelf op.

Voldoet mijn computer aan de hardware-eisen?

Wil je controleren of je Windows 10-computer voldoet aan de hardware-eisen voor Windows 11, gebruik dan de app **PC Health Check** van Microsoft, ook wel **PC Statuscontrole** genoemd (directe download: <https://aka.ms/GetPCHealthCheckApp>), knop **Nu zoeken**. Deze tool laat zien aan welke eisen de pc voldoet, maar belangrijker nog: aan welke eisen (nog) niet wordt voldaan. Meest voorkomend zijn een ontbrekende ondersteuning voor beveiligd opstarten (oftewel Secure Boot), het ontbreken van TPM 2.0 en een niet ondersteunde processor.

Secure Boot en TPM activeren

Geeft **PC Statuscontrole** aan dat Secure Boot en/of TPM 2.0 niet zijn gevonden, dan is de kans aanwezig dat deze opties eerst nog in het UEFI geactiveerd moeten worden. Pas als er daadwerkelijk is vastgesteld dat deze opties ook niet in de UEFI aanwezig zijn

(en het moederbord dus niet over deze opties beschikt), kan de conclusie getrokken worden dat de hardware niet door Windows 11 wordt ondersteund. Dit klinkt als een lastig klusje, het is echter goed te doen.

Het UEFI is meestal te openen met de **Del**-, **F2**- of **F10**-toets bij het opstarten van de computer (lukt het niet om in het UEFI te komen, sluit Windows dan eerst helemaal af zodat Snel opstarten niet actief is tijdens het opstarten van de pc). Als alternatief is het UEFI ook te openen via **Instellingen > Bijwerken en beveiliging > Systeemherstel > Geavanceerde opstartopties > knop Nu opnieuw opstarten > Problemen oplossen > Geavanceerde opties > Instellingen voor UEFI-firmware**. Zoek bij de boot options of **Secure Boot** is geactiveerd (soms moet eerst CSM worden uitgeschakeld). Is TPM 2.0 wel aanwezig maar nog niet geactiveerd (wat vooral bij zelfbouwcomputers het geval is), zoek dan in het UEFI naar de instelling om TPM te activeren. In onderstaand overzicht staat per merk moederbord en chipset vermeld waar en onder welke naam de TPM-instelling in het UEFI is terug te vinden:

Moederbord met Intel-chipset:

ASUS: Advanced, PCH/FW Configuration, PTT & TPM Device Selection (firmware)

ASRock: Security, Intel Platform Trust Technology

Gigabyte: Settings, Miscellaneous, Trusted Computing, Security Device Support

MSI: Settings, Security, Trusted Computing, Security Device Support

Moederbord met AMD-chipset:

ASUS: Advanced, AMD fTPM Configuration, AMD CPU fTPM

ASRock: Advanced, CPU Configuration, AMD fTPM Switch

Gigabyte: Settings, Miscellaneous, AMD CPU fTPM

MSI: Settings, Security, Trusted Computing, Security Device Support & AMD fTPM Switch

Sla de wijzigingen op voordat de UEFI wordt verlaten en de computer opnieuw wordt opgestart. Wil je controleren of TPM 2.0 daadwerkelijk is geactiveerd dan kan dat via **TPM-beheer** (te openen met het commando **TPM.MSC** in de zoekfunctie naast de startknop) of vanuit **Apparaatbeheer** (te openen via een rechter muisklik op de startknop), onderdeel **Beveiligingsapparaten**.

Overige hardware-eisen

Volgens de hardware-eisen moet de pc zijn voorzien van UEFI, een pc uitgerust met een verouderd BIOS is dus niet geschikt voor Windows 11 (en nee: een firmware update zal dat niet oplossen!). Is de pc wel uitgerust met UEFI maar start deze op in de **Legacy BIOS Mode**, wijzig deze dan in het UEFI/BIOS naar **UEFI Mode**. Daarnaast moet de schijf gepartitioneerd zijn met GPT, een indeling met MBR wordt dus ook niet meer ondersteund. Een MBR-schijf kan wel naar GPT geconverteerd worden, maar dat is een

risicovolle operatie met de nodige hobbels (terwijl dit eenvoudig is op te lossen door Windows opnieuw te installeren, zie paragraaf 6.4).

UPGRADE NAAR WINDOWS 11

Via **Instellingen > Bijwerken en beveiliging > Windows Update** is te controleren of de Windows 10-pc aan de hardware-eisen voor Windows 11 voldoet. Is dat het geval dan bevat Windows Update een optie om de upgrade uit te voeren. Desgewenst kan de upgrade ook worden uitgevoerd met de **Windows 11-installatieassistent** (download: www.microsoft.com/nl-nl/software-download/windows11). Ook al verloopt de upgrade naar Windows 11 met behoud van geïnstalleerde apps, instellingen en persoonlijke bestanden, toch is het verstandig om eerst een back-up van je persoonlijke bestanden (§6.2) en een image van de Windows 10-installatie te maken (§6.7). Verwijder vooraf ook zelf geïnstalleerde beveiligingssoftware, deze kan het installatieproces namelijk flink in de soep laten lopen! Het doorlopen van de upgradeprocedure valt gelukkig reuze mee, en ben je niet tevreden dan kan je via **Instellingen > Systeem > Systeemherstel** (§2.2.12), knop **Terug** nog terugkeren naar Windows 10 (hier heb je 10 dagen de tijd voor, eventueel op te rekken tot maximaal 60 dagen).

Voldoet de hardware niet aan de eisen?

Meldt Windows Update dat de pc niet voldoet aan de minimale systeemvereisten voor Windows 11, controleer dan met de app **Pc-statuscontrole (PC Health Check)** welke onderdelen niet voldoen. Deze app is vanuit Windows Update te downloaden via link **Pc-statuscontrole ophalen**. Open de app, knop **Nu zoeken** om te controleren aan welke hardware-eisen niet wordt voldaan.

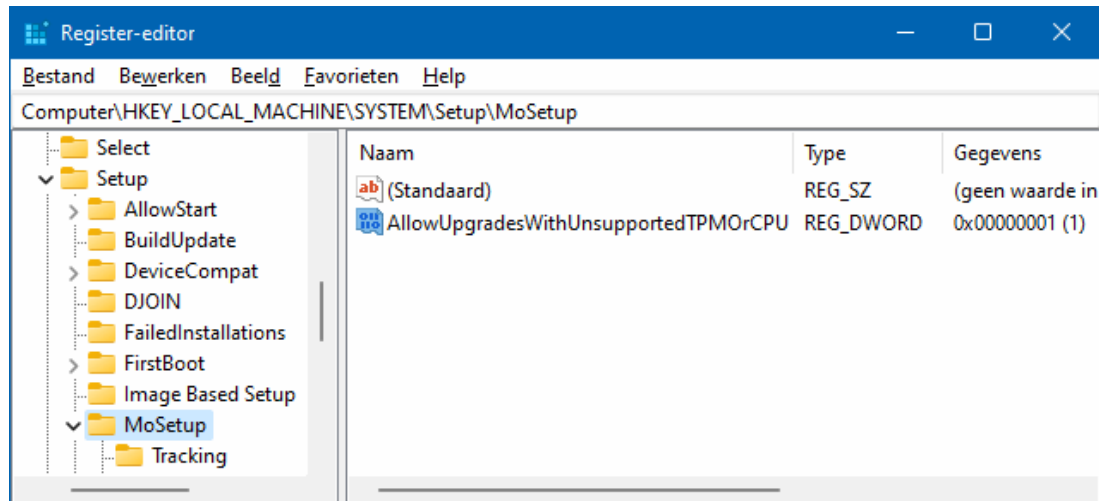
DE HARDWARE-EISEN OMZEILEN

Beschikt de pc over een realistische hardwareconfiguratie voor de installatie van Windows 11 maar voldoet het niet aan de hardware-eisen, dan is het goed om te weten dat er een aantal mogelijkheden zijn om deze hardware-eisen te omzeilen. Zo heeft Microsoft een registertweak gepubliceerd waarmee je Windows 11 tóch kunt installeren op pc's met 'slechts' TPM 1.2 (in plaats van TPM 2.0) en/of een 64-bits processor die niet aan de hardware-eisen voldoet (methode 1). In alle andere gevallen is de installatie met behulp van een met Rufus aangemaakt installatiemedium uit te voeren (methode 2). Wordt besloten om de hardware-eisen te omzeilen, realiseer je dan dat dit bij elke jaarlijkse onderdelenupdate opnieuw moet gebeuren!

Methode 1: de registertweak van Microsoft

Open de register-editor (§7.2) en voeg de DWORD-registerwaarde **AllowUpgrades**

WithUnsupportedTPMOrCPU (zonder spaties) met de waarde **1** toe aan de registersleutel **HKLM\SYSTEM\Setup\MoSetup**. Ontbreekt de registersleutel **MoSetup**, maak deze dan zelf aan (via een rechter muisklik op de sleutel **Setup**, optie **Nieuw**, optie **Sleutel**). Is de registertweak correct toegepast dan zal het er als volgt uitzien:

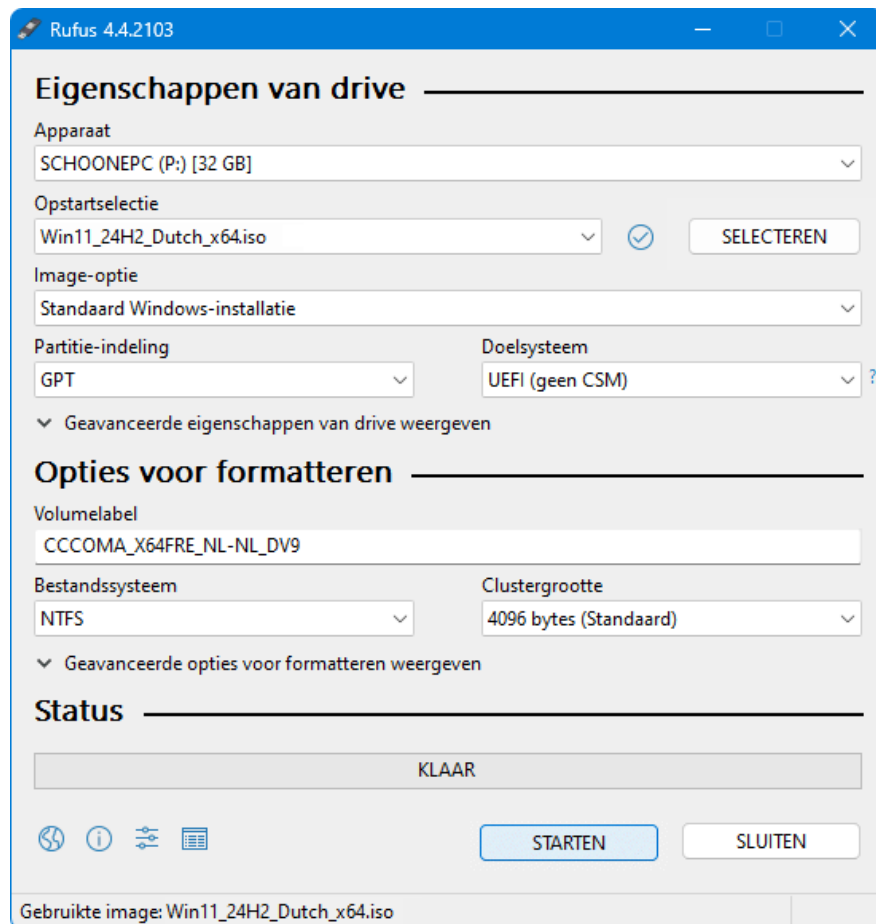

Nadat de registertweak is uitgevoerd, kan de upgradeprocedure direct worden gestart (ook al toont Windows Update nog steeds de melding dat de hardware niet geschikt is). Download hiervoor vanaf de website van Microsoft het **Windows 11-schijfkopiebestand (ISO)** (download: www.microsoft.com/nl-nl/software-download/windows11), navigeer vervolgens in de Windows Verkenner naar het gedownloade ISO-bestand en dubbelklik op het toepassingsbestand **setup**.

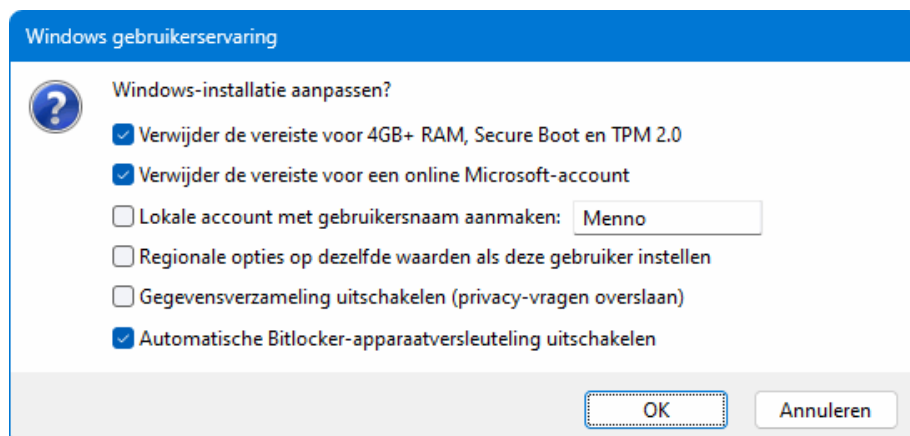
Methode 2: een met Rufus bewerkt installatiemedium

Lukt het niet om de upgrade naar Windows 11 met de registertweak van Microsoft te installeren, schakel de hardwarecontrole dan helemaal uit door de upgrade uit te voeren met een bewerkt installatiemedium (waarbij het bestand **appraiserres.dll** in de map **sources** is vervangen door een leeg bestand). Door het uitschakelen van de controle kan de update op vrijwel elke pc geïnstalleerd worden (mits de hardware minimaal geschikt is voor Windows 10). Hiermee komt de ondersteuning van Microsoft wel te vervallen, deze methode is dus op eigen risico!

Er zijn verschillende manieren om dit bewerkte installatiemedium aan te maken, mijn voorkeur gaat uit naar de methode met Rufus. Hiervoor heb je het volgende nodig: een opslagmedium zoals een USB-stick, een **Windows 11-schijfkopiebestand (ISO)** (download: www.microsoft.com/nl-nl/software-download/windows11) en de tool **Rufus** (download: <https://rufus.ie>). Download het ISO-installatiebestand (ook wel schijfkopiebestand genoemd), start Rufus, selecteer achtereenvolgens de USB-stick (bij optie **Apparaat**), het ISO-installatiebestand (bij optie **Opstartselectie**, knop **SELECTEREN**) en de optie **Standaard Windows-installatie** (bij optie **Image-optie**).

Klik op **STARTEN** om het installatiemedium aan te maken. Er wordt eerst nog een venster weergegeven met de mogelijke opties om het installatiemedium aan te passen: met de eerste optie wordt de controle op de hardware-eisen uitgeschakeld, met de tweede optie wordt het verplicht aanmelden met een Microsoft-account omzeild, met de derde optie wordt tijdens de setup een lokaal gebruikersaccount aangemaakt met dezelfde naam als die van het huidige gebruikersaccount, met de vierde optie worden dezelfde regionale instellingen toegepast als die van de huidige pc, met de vijfde optie hoeven de privacyinstellingen niet tijdens de setup doorlopen te worden en met de laatste optie wordt de automatische apparaatversleuteling uitgeschakeld (§3.4).

LET OP: Wordt een foutmelding weergegeven met de mededeling dat Rufus geen toegang heeft tot het opslagmedium, dan komt dat omdat in Windows-beveiliging de optie **Controlled folder access** is geactiveerd (§2.11.1). Dit is op te lossen door CFA (tijdelijk) uit te schakelen, of door het Rufus-bestand als uitzondering toe te voegen.

Nadat het USB-installatiemedium is aangemaakt, kan deze worden gebruikt om de setup van Windows 11 buiten Windows om uit te voeren en zodoende een schone installatie van Windows uit te voeren (door de computer op te laten starten vanaf het USB-installatiemedium; §6.4). Dit installatiemedium kan echter ook worden gebruikt om Windows 10 of Windows 11 te updaten naar de meest recente versie van Windows 11 (door het setup-bestand direct vanuit de Windows Verkenner op te starten). Verder is het essentieel dat tijdens de setup geen updates gedownload mogen worden, anders wordt de hardwarecontrole alsnog uitgevoerd! Dit is te voorkomen via de link **Wijzigen hoe updates worden gedownload met Setup** (zie afbeelding), activeer de optie **Niet nu**. Vervolg de setup, ga akkoord met de licentievoorwaarden en accepteer de verklaring dat eventuele compatibiliteitsproblemen voor eigen risico zijn en je verder geen recht hebt op het ontvangen van updates en ondersteuning.

Een kanttekening

Bij het omzeilen van de hardware-eisen is een kanttekening wel op zijn plaats, het is namelijk onbekend of deze Windows 11-installaties blijvend van updates voorzien worden. Vooral nog is dat nog wel het geval, maar moeten bij elke nieuwe onderdelen-update (22H2, 23H2) de hardware-eisen opnieuw omzeild worden.

WATERMERK BUREAUBLAD EN VENSTER INSTELLINGEN VERWIJDEREN

Hele volksstammen hebben inmiddels Windows 11 succesvol geïnstalleerd terwijl hun pc niet aan de door Microsoft gestelde hardware-eisen voldoet. Microsoft heeft dat liever niet, en voorziet deze installaties daarom van een watermerk op het bureaublad en in het venster Instellingen. Dit watermerk is weer te verwijderen door met de register-editor (§7.2) in de registersleutel **HKCU\Control Panel\UnsupportedHardwareNotificationCache** de waarde van de DWORD-registerwaarde **SV1** (of **SV2**) te wijzigen van **1** in **0**. Na een herstart van Windows zou het watermerk weer verdwenen moeten zijn.

1.3 De eerste keer opstarten

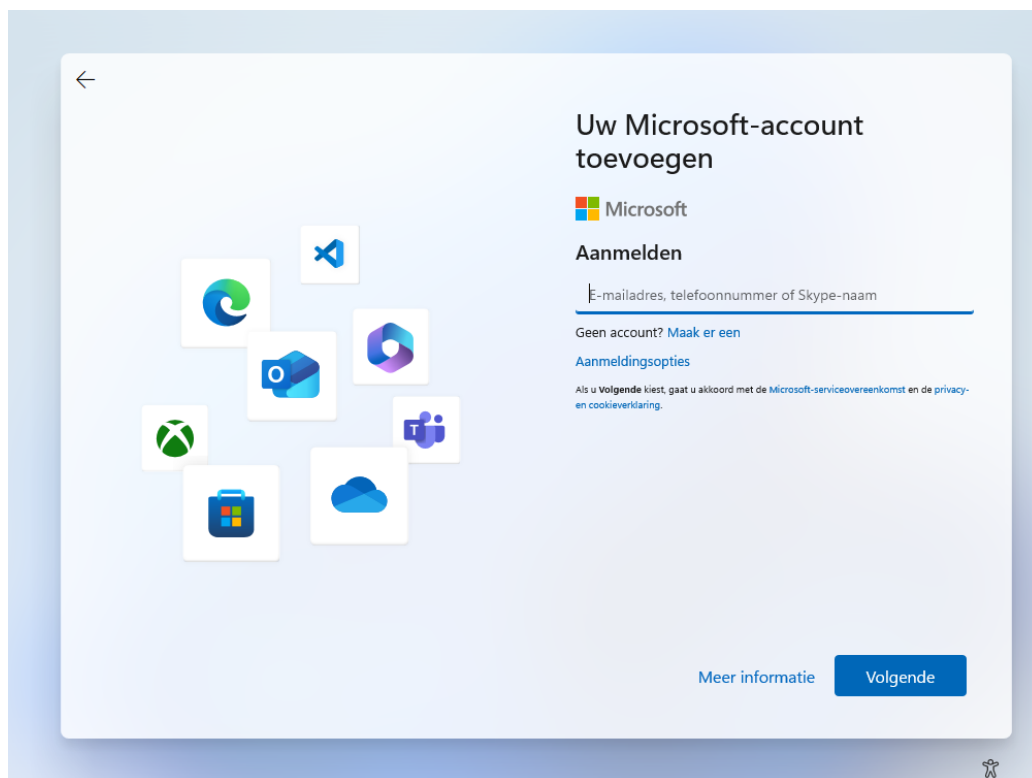
Bij de eerste keer opstarten moet Windows 11 worden afgesteld. De te doorlopen procedure begint met het instellen van het land of de regio (**Nederland/België**) en de toetsenbordindeling (**Verenigde Staten (internationaal)/Belgisch (punt)**; voeg alleen een extra toetsenbordindeling toe wanneer daar behoefte aan is). Vervolgens wordt gecontroleerd of er een internetverbinding beschikbaar is, deze is verplicht om verder te kunnen gaan (is er nog geen verbinding dat moet eerst een netwerkkabel worden aangesloten of een draadloze verbinding tot stand worden gebracht). Geef de pc een logische naam zodat deze in een netwerk makkelijker te herkennen is. Bij Windows 11 Pro wordt vervolgens nog gevraagd of de computer moet worden ingesteld voor persoonlijk gebruik (zodat deze in eigen beheer blijft), of door een organisatie zoals een school of werkgever moet worden beheerd. Gaat het om een privécomputer dan moet uiteraard worden gekozen voor **Instellen voor persoonlijk gebruik**.

DE WEERGAVETAAL VAN WINDOWS WIJZIGEN

Is de computer in het buitenland gekocht waardoor Windows niet in de gewenste taal wordt weergegeven, wijzig de weergavetaal dan achteraf via **Instellingen > Tijd en taal > Taal en regio** (§2.8.2), knop **Een taal toevoegen**. Selecteer Nederlands (of een andere taal) en installeer deze als de gewenste Windows-weergavetaal. Is de weergavetaal in het Nederlands maar worden de meldingen bij het opstarten en afsluiten van Windows in een andere taal weergegeven? Dan is de weergavetaal van het aanmeldingsscherm (en gebruikersaccounts) nog niet op Nederlands ingesteld. In paragraaf 1.16 staat beschreven hoe dit probleem is op te lossen.

Gebruikersaccount aanmaken

In de volgende schermen wordt een gebruikersaccount aangemaakt. Er wordt gevraagd aan te melden met een Microsoft-account (§1.6). Dit kan met een e-mailadres van Microsoft (@outlook.com, @live.com, @hotmail.com of @msn.com), een willekeurig ander e-mailadres (bijvoorbeeld een Gmail-adres of een via de internetprovider verkregen e-mailadres), een telefoonnummer of een Skype-naam. Het is verstandig hiervoor een e-mailadres van Microsoft te gebruiken, dit geeft de minste kans op problemen (zie kader). Heb je deze nog niet, maak hem dan direct aan via de link **Maak er een**. Let daarbij op dat een geboortedatum van een volwassene wordt opgegeven, om te voorkomen dat een kind-account (met beperkte rechten) wordt aangemaakt! Koppel je het gebruikersaccount liever niet aan een Microsoft-account dan is het met een trucje nog steeds mogelijk om een klassiek lokaal gebruikersaccount aan te maken (zie tweede kader).

Nadat het wachtwoord is ingevoerd (en eventueel de tweestapsverificatie is doorlopen), wordt gevraagd om voortaan met een voor het apparaat unieke pincode aan te melden (in plaats van met het wachtwoord). Heb je geen behoefte aan een pincode dan kan je deze achteraf weer uitschakelen via de aanmeldingsopties (§2.7.3).

TIP: Gaat de computer door meerdere personen gebruikt worden dan is het raadzaam om extra gebruikersaccounts aan te maken. Dit gaat via **Instellingen > Accounts > Andere gebruikers** (§2.7.7), knop **Account toevoegen** (zie ook paragraaf 1.5 over het afstellen van gebruikersaccounts).

GEBRUIK LIEVER GEEN ALTERNATIEF E-MAILADRES

Geef je voor het instellen van een Microsoft-account een e-mailadres van Microsoft op dan heb je te maken met maar één wachtwoord. Maak je echter gebruik van een alternatief e-mailadres (zoals die van je internetprovider of van Gmail) dan heb je te maken met twee verschillende wachtwoorden! Wordt uit onwetendheid het Microsoft-account met hetzelfde wachtwoord ingesteld als het e-mailadres, dan geeft dit op termijn problemen wanneer één van de wachtwoorden wordt aangepast. Er wordt namelijk nog wel eens vergeten dat het oude wachtwoord van het ene account nog steeds van toepassing is op het andere account... Het gevolg is een ogenschijnlijk onbereikbaar e-mailadres of Microsoft-account. Kies je echter voor een e-mailadres van Microsoft dan heb je met maar één wachtwoord te maken, en kan er dus ook geen verwarring ontstaan!

AANMELDEN MET EEN LOKAAL GEBRUIKERSACCOUNT

Het tijdens de setup aangemaakte gebruikersaccount moet verplicht worden gekoppeld aan een Microsoft-account. Werk je liever met een 'ouderwets' lokaal account (zodat er geen synchronisatie met de online opslag plaatsvindt)? Verbreek dan eerst de internetverbinding voordat je de setup opstart (bijvoorbeeld door de netwerkstekker los te koppelen of het modem uit te schakelen), de setup zal dan de procedure opstarten om alsnog een lokaal gebruikersaccount aan te maken. Als je het niet erg vindt dat je pc tijdelijk aan een Microsoft-account wordt gekoppeld, kan je natuurlijk ook zoals gebruikelijk met een Microsoft-account aanmelden en deze na afloop van de setup omzetten naar een lokaal gebruikersaccount via **Instellingen > Accounts > Uw info**, link **In plaats daarvan aanmelden met een lokaal account** (§2.7.2). Zorg er dan wel voor dat de persoonlijke mappen niet in OneDrive worden opgeslagen, anders heb je er na afloop alsnog een hoop werk aan...

LET OP: Houd de naam van het lokale account bij voorkeur kort, zonder spaties en andere rare tekens, dit voorkomt problemen met apps. Hoewel een wachtwoord wordt aanbevolen, is dat voor lokale accounts niet verplicht. Wil je het lokale account bij nader inzien alsnog aan een Microsoft-account koppelen, dan kan dat via de link **In plaats daarvan aanmelden met een Microsoft-account** (§2.7.2).

Privacyinstellingen aanpassen

Nadat het gebruikersaccount is aangemaakt en een pincode is ingesteld, wordt het venster met privacyinstellingen getoond. Scrol naar beneden om alle instellingen te doorlopen. Door elk item op **Nee** te zetten wordt qua privacy de veiligste keuze ge-

maakt, maar zal je in sommige gevallen beperkt worden in de mogelijkheden. Twijfel je, dan helpt onderstaande informatie wellicht bij je keuze:

- **Locatie**

Sommige apps hebben de fysieke locatie van het apparaat nodig (bijvoorbeeld voor het tonen van lokale weerberichten, de routenavigatie e.d.), deze locatiegegevens worden echter ook doorgegeven aan Microsoft. Deze optie kan beter worden uitgezet (blijkt een app na installatie de GPS-locatie nodig te hebben dan komt deze vanzelf met een melding). De locatiefunctie kan achteraf worden in- of uitgeschakeld via **Instellingen > Privacy en beveiliging > Locatie** (§2.11.11). Is de locatiefunctie ingeschakeld, dan kan de toegang ook per app afzonderlijk worden ingesteld.

- **Mijn apparaat zoeken**

Is deze optie geactiveerd dan kan de actuele locatie van je (al dan niet mobiele) apparaat via <https://account.microsoft.com/devices> redelijk nauwkeurig worden achterhaald. Deze functie kan achteraf worden in- of uitgeschakeld via **Instellingen > Privacy en beveiliging > Mijn apparaat zoeken** (§2.11.2).

- **Diagnostische gegevens**

Deze optie gaat over het verzamelen van persoonlijke gegevens die je tijdens het gebruik van apps invoert. Het kan van alles zijn: je browsegegevens, je handschrift, wat je intypt e.d.! Volgens Microsoft worden deze gegevens verzameld om hun producten te verbeteren en fouten op te lossen, zoals het verbeteren van de dicteerfunctie, handschrijfherkenning e.d. De keuze kan achteraf altijd nog worden aangepast via **Instellingen > Privacy en beveiliging > Diagnostische gegevens en feedback** (§2.11.7).

- **Handschrift en typen**

Microsoft verzamelt gegevens voor het verbeteren van de handschrift- en typherkenning binnen Windows-apps. Is daar geen behoefte aan, kies dan **Nee**. Handschrift- en typherkenning is achteraf in- of uit te schakelen via **Instellingen > Privacy en beveiliging > Persoonlijke instellingen voor handschrift en typen** (§2.11.6).

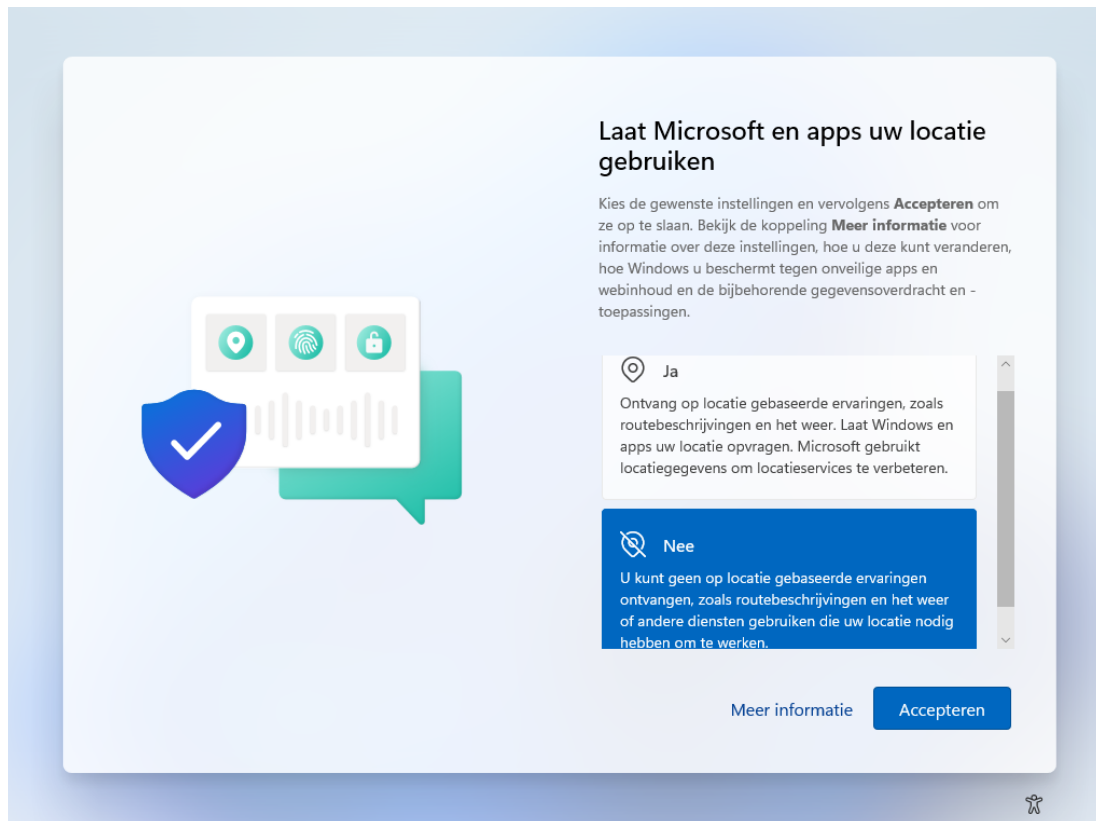
- **Ervaringen op maat**

Op basis van de diagnostische gegevens verstrekt Microsoft tijdens het gebruik van Windows en apps 'adviezen' (oftewel advertenties) die aansluiten op het gebruik. Wordt deze optie uitgeschakeld (via **Instellingen > Privacy en beveiliging > Diagnostische gegevens en feedback** (§2.11.7) > **Ervaringen op maat**) dan worden de adviezen meer algemeen van aard. Wil je helemaal geen tips en suggesties meer ontvangen, schakel ze dan uit via **Instellingen > Systeem > Meldingen** (§2.2.3).

- **Reclame-id**

Heb je geen behoefte aan gepersonaliseerde advertenties in apps, schakel dan ook het gebruik van de reclame-id uit. Er worden dan nog steeds advertenties in apps

getoond, deze zijn echter niet meer gebaseerd op eerdere zoekopdrachten en het gebruik van apps. De reclame-id is achteraf in of uit te schakelen via **Instellingen > Privacy en beveiliging > Algemeen** (§2.11.4).

Instellingen van uw vorige pc terugzetten

Is aangemeld met een Microsoft-account dat al eens eerder aan een gebruikersaccount was gekoppeld dan kan je in het volgende venster kiezen van welke pc je een back-up van de instellingen, favoriete apps, en de in OneDrive opgeslagen bestanden wilt terugzetten. Standaard is dat van de pc waarop het laatst met het gebruikersaccount was aangemeld zodat je direct weer verder kan gaan waar je gebleven was! Wil je liever de huidige computer als nieuw apparaat instellen (of de gegevens liever van een andere computer dan de laatst aangemelde afhalen), klik dan op de link **Meer opties** (in het **Welkom terug ...**-scherm), link **Instellen als een nieuwe pc**.

Uw ervaring aanpassen

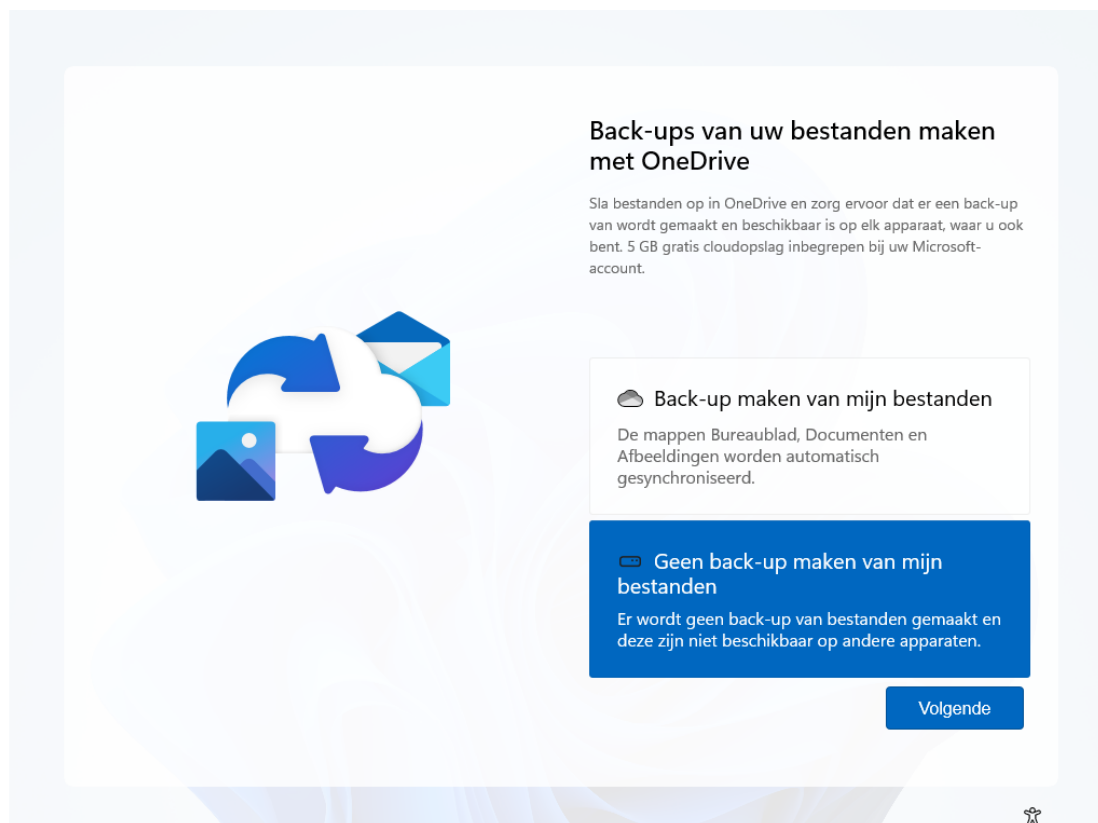
Is aangemeld met het Microsoft-account dan wordt in het volgende scherm gevraagd naar de manier waarop de pc gebruikt gaat worden. Aan de hand van de keuzes worden tijdens en na afloop van de setup 'persoonlijke tips, advertenties en aanbevelingen' weergegeven. Als je daar niet op zit te wachten, vink dan niets aan en ga direct verder met de link **Overslaan**.

Uw Android-telefoon vanaf uw pc gebruiken

Is aangemeld met het Microsoft-account dan wordt in het volgende venster gevraagd of je je Android-telefoon vanaf je pc wilt kunnen aansturen om te bellen, sms-en en je Android-apps op je pc te gebruiken. Deze koppeling is met behulp van de QR-code aan te maken (of later via **Instellingen > Bluetooth en apparaten > Mobiele apparaten**; §2.3.4). Klik op de link **Overslaan** als je je mobiel niet aan de pc wilt koppelen.

Aanmelden bij OneDrive

Is aangemeld met een Microsoft-account dan volgt de optie om een back-up van de persoonlijke bestanden in OneDrive op te slaan. Zo'n back-up heeft als bijkomend voordeel dat de persoonlijke bestanden ook op andere apparaten beschikbaar zijn. Hoewel dat aantrekkelijk klinkt, is het wel even oppassen! Microsoft noemt het namelijk een back-up, maar als je niet oppast dan worden de persoonlijke bestanden na verloop van tijd automatisch van de lokale opslag verwijderd (waardoor ze alleen nog op aanvraag vanuit de online opslag beschikbaar zijn). Dat kan een probleem worden wanneer je de toegang tot je Microsoft-account kwijtraakt (bijvoorbeeld door een blokkade, hack, vergeten wachtwoord, problemen met de tweestapsverificatie, verloren herstelcodes of een ongelukje met toegepaste encryptie)!

Is deze online opslag niet gewenst, kies dan de optie **Geen back-up maken van mijn bestanden** (voorheen de link **Bestanden alleen opslaan op deze pc**), hiermee voorkom je dat OneDrive wordt geactiveerd en de standaard opslaglocatie van de persoonlijke

mappen **Bureaublad**, **Documenten** en **Afbeeldingen** naar de map **OneDrive** worden verplaatst.

TIP: Zijn de persoonlijke mappen toch in OneDrive terechtgekomen en is dat ongewenst? In paragraaf 1.10 wordt uitgelegd hoe je synchronisatie van de persoonlijke mappen kunt beëindigen, waarna de originele opslaglocatie hersteld kan worden.

Browsegegevens Edge importeren

Is aangemeld met een Microsoft-account dan volgt nog een scherm met de optie om de browsegegevens van Edge (zoals de favorieten, browsegeschiedenis, cookies, aanmeldgegevens e.d.) van een eerdere synchronisatie met een andere pc te importeren.

1.4 De gebruikersinterface

Deze paragraaf bespreekt de gebruikersinterface van Windows 11, oftewel de taakbalk, het startmenu, het bureaublad en de app-vensters. Fervente Windows-gebruikers valt direct op dat de knoppen op de taakbalk (de balk onderaan het bureaublad) zijn gecentreerd, en het startmenu in het midden van het scherm opent. Verder is de gebruikersinterface van Windows 11 aanzienlijk gebruikersvriendelijker geworden ten opzichte van zijn voorgangers. Zo zijn het startmenu en het systeemvak veel overzichtelijker, en is er voldoende ruimte tussen aanklikbare items waardoor het minder snel fout gaat met een aanraakcommando.

TIP: De standaard kleurinstelling voor de gebruikersinterface is lichtgrijs. Zelf geef ik de voorkeur aan meer kleur, in paragraaf 2.5.2 is te lezen hoe je dat kunt instellen.

WERKEN MET TABLETS EN AANRAAKSCHERMEN

Windows 11 heeft een 9 inch scherm als minimumeis voor tablets e.d. Rekening houdend met de aanraakcommando's (zie de bijlage achterin het boek) is dat een groot genoeg formaat om er prettig mee te kunnen werken. Kan je het toch niet helemaal goed zien dan kan het interessant zijn om de tekstgrootte aan te passen (via **Instellingen** > **Toegankelijkheid** > **Tekengrootte**; §2.10.1) en/of de weergave in zijn geheel te vergroten (via **Instellingen** > **Systeem** > **Beeldscherm**; §2.2.1), opties **Schaal** en **Beeldschermresolutie**). Nadeel is wel dat er dan minder informatie op het beeldscherm past. Als alternatief kan een muis, stylus (een soort pen met rubberen dopje), digitale pen en/of toetsenbord uitkomst bieden. Denk daarbij aan een toetsenbord dat aan het scherm kan worden gekoppeld (zoals bij een Surface-tablet), of anders via een USB-adapter draadloos contact maakt.

1.4.1 De taakbalk

De taakbalk is het vertrekpunt voor het openen van een aantal veelgebruikte besturingselementen. Van links naar rechts op de taakbalk: het widgets-venster (met actueel nieuws), het startmenu, het Win-X menu (gevuld met allerlei systeemtools), de zoekfunctie, Taakweergave (om snel te switchen tussen vensters en virtuele bureaubladen) en de aan de taakbalk vastgemaakte apps. Geheel rechts op de taakbalk is het systeemvak te vinden, deze bevat app- en systeempictogrammen, de knop **Snelle instellingen** (waarbij de systeempictogrammen voor het netwerk, het geluid en de batterij zijn samengevoegd), de klok, een bel om aan te geven dat er ongelezen meldingen zijn, de knop **Copilot** en eventueel nog de knop om het bureaublad weer te geven.

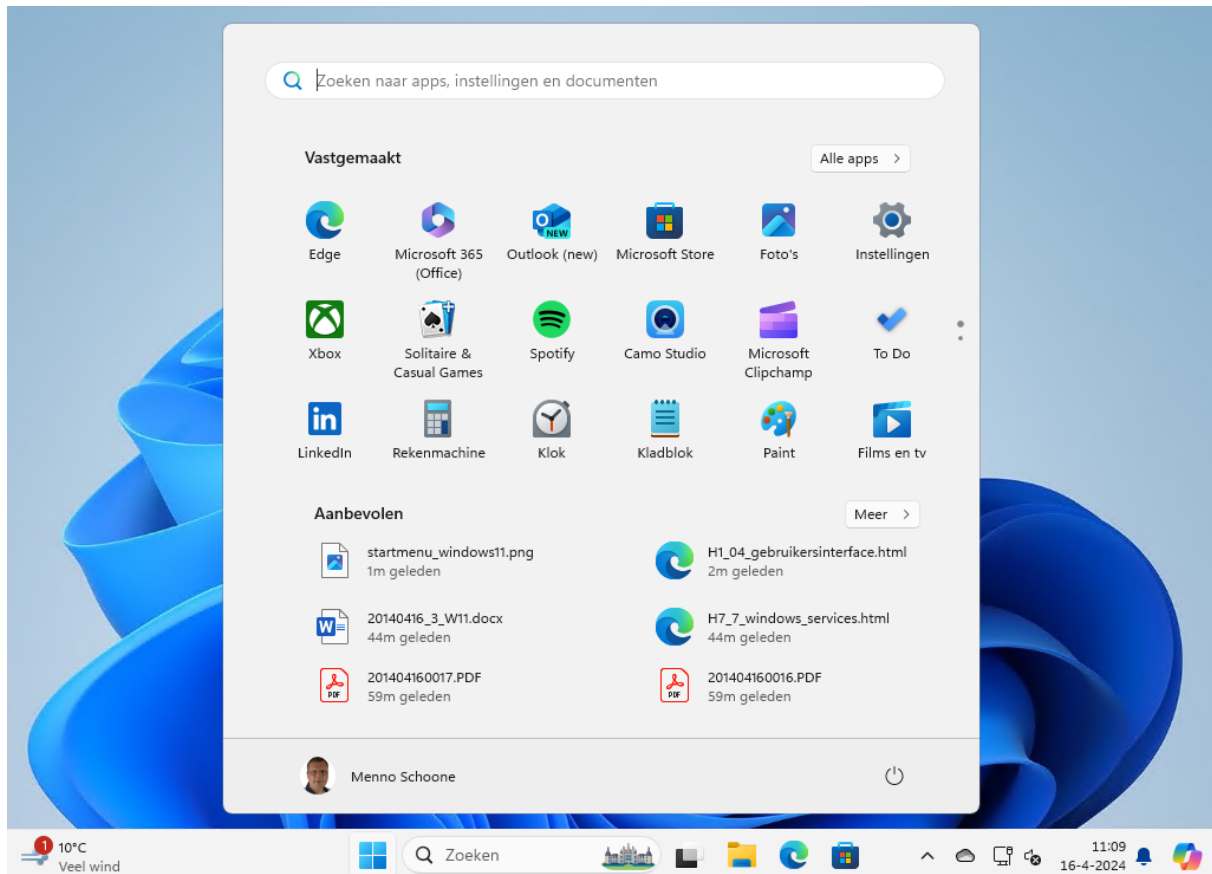
De instellingen van de taakbalk zijn snel toegankelijk via een rechter muisklik op de taakbalk, optie **Taakbalkinstellingen** (hiermee opent **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Taakbalk**; §2.5.8). Kan je niet wennen aan het gecentreerde startmenu en zie je de uitlijning liever op de klassieke wijze aan de linkerzijde? Dit is aan te passen via **Gedrag van taakbalk**, wijzig hier de optie **Uitlijning van taakbalk** in **Links uitlijnen** (in plaats van **Centreren**). Wordt de optie **Taakbalk automatisch verbergen** geactiveerd dan is de taakbalk alleen zichtbaar wanneer de cursor naar de onderkant van het scherm wordt bewogen. Zijn meerdere beeldschermen aangesloten dan worden nog een aantal instellingen toegevoegd, deze worden besproken in paragraaf 2.5.8.

1.4.2 Het startmenu (knop Start)

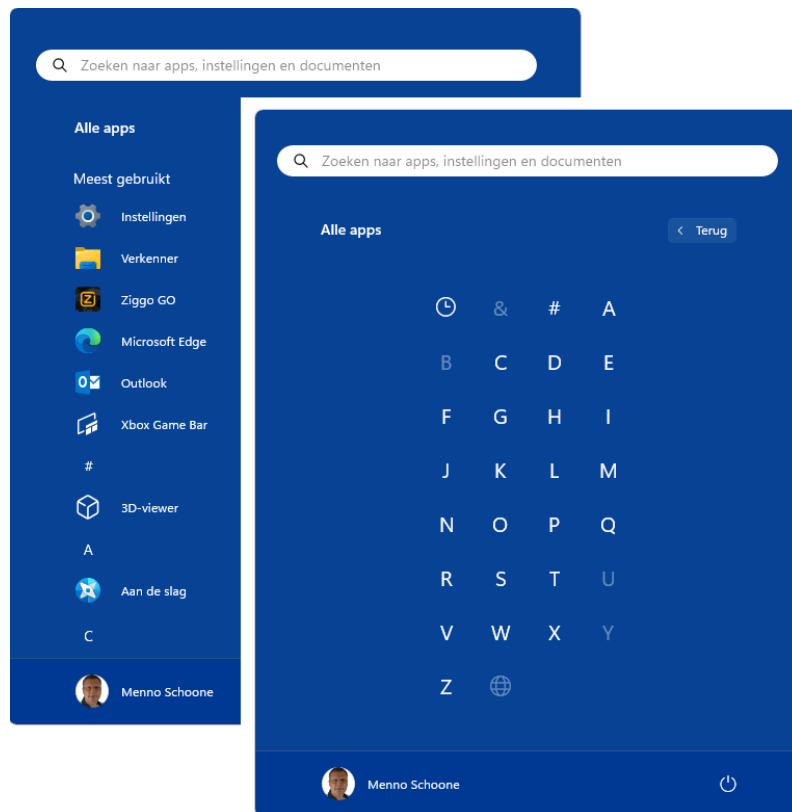
Het startmenu van Windows opent via de knop **Start** (de knop met het Windows-logo op de taakbalk). Het startmenu bevat naast een snelkoppeling naar de zoekfunctie (bovenin het venster) ook een gedeelte voor vastgemaakte apps (onder het kopje **Vastgemaakt**) en een gedeelte voor aanbevolen apps en recent geopende bestanden (onder het kopje **Aanbevolen**).

Via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Startmenu** (§2.5.7) is de weergave van het startmenu aan te passen. Standaard toont het startmenu drie rijen met vastgemaakte apps. Het aantal rijen is bij onderdeel **Indeling** aan te passen naar vier rijen (optie **Meer vastgemaakte items**) of twee rijen (optie **Meer aanbevelingen**), hetgeen invloed heeft op het aantal weergegeven aanbevolen apps en recente bestanden. De aanbevolen apps kunnen eventueel worden verborgen door de optie **Recent toegevoegde apps weergeven** uit te schakelen. Deactiveer de optie **Aanbevelingen voor tips, snelkoppelingen, nieuwe apps en meer weergeven** zodat er geen onnodige tips en irritante advertenties worden weergegeven. Heb je ook geen behoefte aan de re-

cent geopende bestanden, schakel dan de optie **Aanbevolen bestanden in Start, recente bestanden in Verkenner en items in jumplists** uit (let op, want hiermee worden ook de lijsten met recent geopende bestanden in de jumplists (§1.4.5) en de Windows Verkenner gewist!).

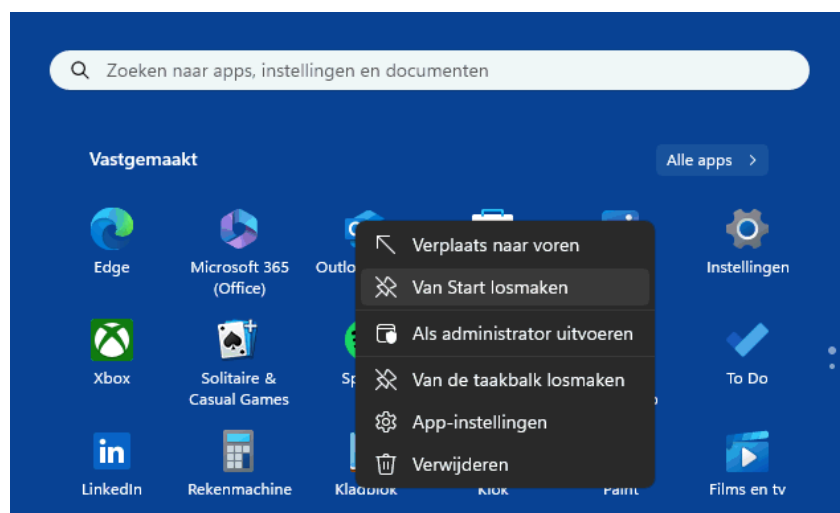

De knop **Alle apps** opent een alfabetisch geordende lijst met alle geïnstalleerde apps en systeemtools. Bovenin deze lijst staat een overzicht van meestgebruikte apps (heb je hier geen behoefte aan, schakel bij **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Startmenu** dan ook de optie **Meestgebruikte apps weergeven** uit). Door op een van de kopjes (een letter of, wellicht meer voor de hand liggend, het &- of #-teken) te klikken, opent een alfabet-overzicht waarmee snel naar een andere letter in de lijst wordt gesprongen. De gele mapjes (bijvoorbeeld de map **Toegankelijkheid** en de door apps toegevoegde mappen) kunnen via het pijltje worden uitgeklappt zodat onderliggende onderdelen bereikbaar zijn. Nb: de systeemtools in de mappen **Accessoires**, **Systeem** en **Windows Systeembeheer** (bekend van vorige Windows-versies) zijn verplaatst naar de 'app' **Windows Tools**.

De aan het startmenu vastgemaakte apps

Na de installatie van Windows bevat het startmenu in ieder geval al de door Microsoft toegevoegde apps en tools. Nieuw geïnstalleerde apps kunnen hier eenvoudig aan worden toegevoegd via de lijst **Alle apps**: klik met rechts op de betreffende app, optie **Aan Start vastmaken**. Onbelangrijke apps kunnen naar een minder prominente plek worden verslept, in een mapje worden geplaatst (door middel van 'stapelen'), van het startmenu worden losgemaakt (optie **Van Start losmaken**) of helemaal van de computer verwijderd (optie **Verwijderen**). Dit laatste kan overigens ook via **Instellingen > Apps > Geïnstalleerde apps** (§2.6.1), klik bij de te verwijderen app op de knop met drie puntjes, optie **Verwijderen**.

De gebruikersaccount-knop en de aan/uit-knop

Onderin het startmenu zijn op subtiële wijze de gebruikersaccount-knop (voor het vergrendelen, afmelden of switchen naar een ander gebruikersaccount) en de aan/uit-knop (voor het afsluiten, opnieuw opstarten en het activeren van de slaapstand) verwerkt. Desgewenst kunnen hier nog knoppen voor het venster Instellingen, de persoonlijke mappen (voor documenten, afbeeldingen, muziek, video's en gedownloade bestanden), het netwerk en de persoonlijke map (een verzamelmappen met alle persoonlijke mappen in de map **Gebruikers** op de C:-schijf) aan worden toegevoegd, dit gaat via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Startmenu (§2.5.7) > Mappen**.

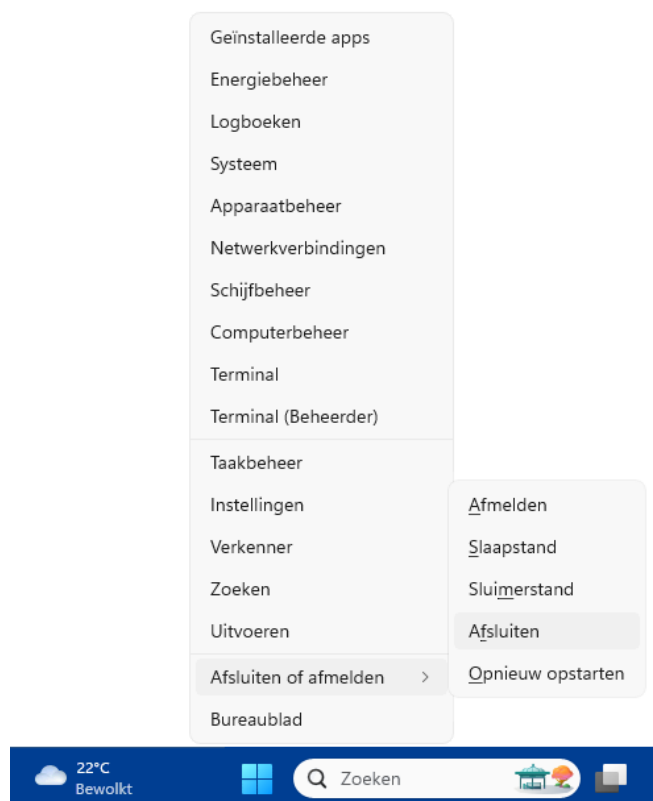
TIP: Opent het startmenu niet meer? Zie paragraaf 1.18 voor verschillende mogelijkheden om dit probleem op te lossen.

DE AAN/UIT-KNOP VAN WINDOWS

De aan/uit-knop is op verschillende manieren toegankelijk: via het startmenu, het Win-X menu (§1.4.3), de toetscombinatie **Ctrl-Alt-Del**, de toetscombinatie **Alt-F4** (mits het bureaublad is geactiveerd) of het aanmeldscherm (§1.16). De computer is ook uit te zetten door de fysieke aan/uit-knop op de computerkast in te drukken, ook dan wordt Windows netjes afgemeld.

1.4.3 Het Win-X menu

Met een rechter muisklik op de startknop (bij aanraakschermen: door langdurig op de startknop te drukken) opent een menu met enkele veelgebruikte systeemtaken en opties voor slaapstand, afsluiten en herstarten. Dit menu is ook te openen met de toetscombinatie **Win-X**, vandaar dat het ook wel het **Win-X menu** wordt genoemd. Een aantal van de systeemtools die toegankelijk zijn via het Win-X menu, worden ook in dit boek behandeld. Denk bijvoorbeeld aan **Apparaatbeheer** (§6.5), **Schijfbeheer** (§6.3), **Terminal (Beheerder)** (§7.1) en venster **Instellingen** (hoofdstuk 2).

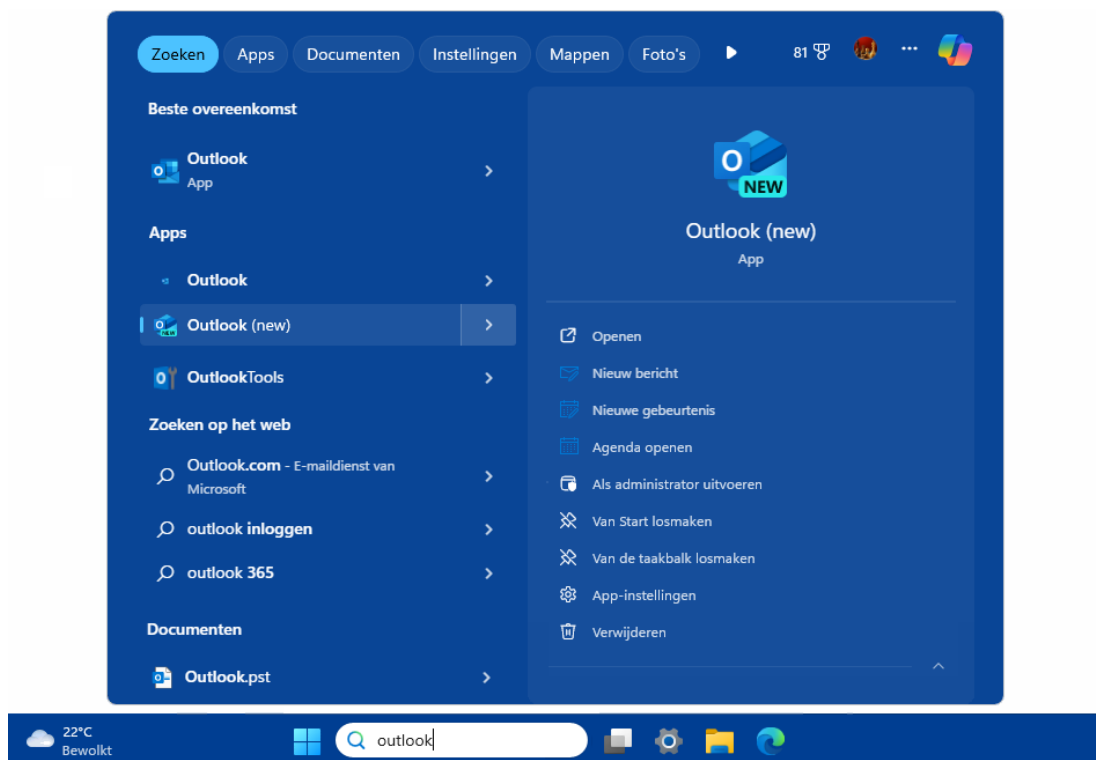
1.4.4 Items op de taakbalk: Zoeken, Taakweergave en Widgets

Uiterst links op de taakbalk staat de dynamische **Widgets**-knop (met onder andere het actuele weer, nieuws, aandelenkoersen en sportuitslagen). In het midden staat de startknop met direct rechts daarvan het zoekvak en de taakbalkknop **Taakweergave**, de app-knoppen **Windows Verkenner**, **Edge** en **Microsoft Store** en eventueel zelf toegevoegde knoppen (zoals die voor venster Instellingen). De taakbalkitems Widgets, het zoekvak en Taakweergave worden hierna kort toegelicht. Maak je er geen gebruik van dan kunnen de knoppen desgewenst worden verborgen via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Taakbalk** (§2.5.8) > **Taakbalkitems**.

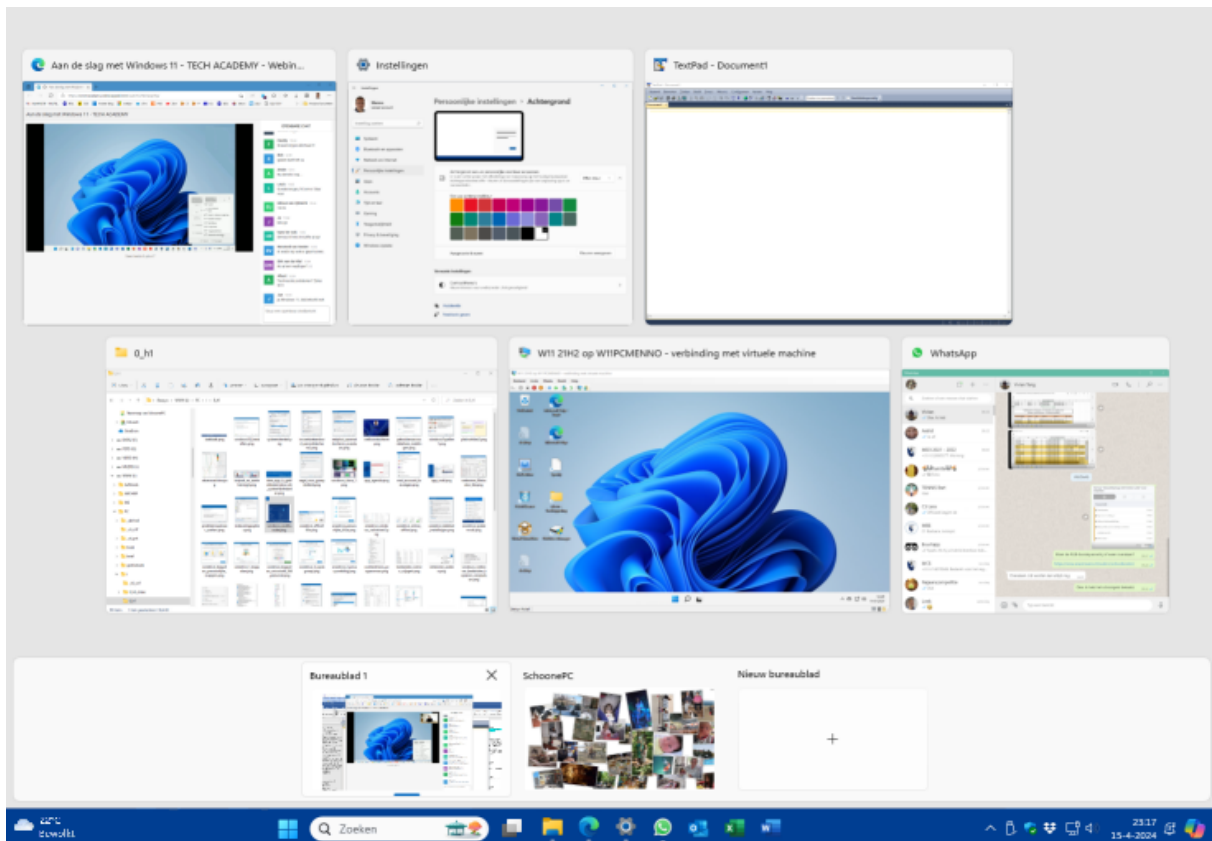
Het zoekvak

Het zoekvak opent de zoekfunctie van Windows (§1.11). De zoekfunctie is multifunctioneel: de zoekresultaten bevatten apps, bestanden, instellingen (voor bijvoorbeeld printers, resolutie e.d.) en webresultaten. Het thema-icoontje in het zoekvak (zie vorige afbeelding) en de door Microsoft Bing getoonde informatie in het zoekvenster kunnen worden verwijderd via **Instellingen > Privacy en beveiliging > Zoekmachtigingen** (§2.11.9), deactiveer optie **Zoekmarkeringen weergeven**. Het zoekvak is eventueel te wijzigen in een knop met zoekpictogram. Dit gaat via een rechter muisklik op de taakbalk, optie **Taakbalkinstellingen**, of via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Taakbalk** (§2.5.8), optie **Zoeken**.

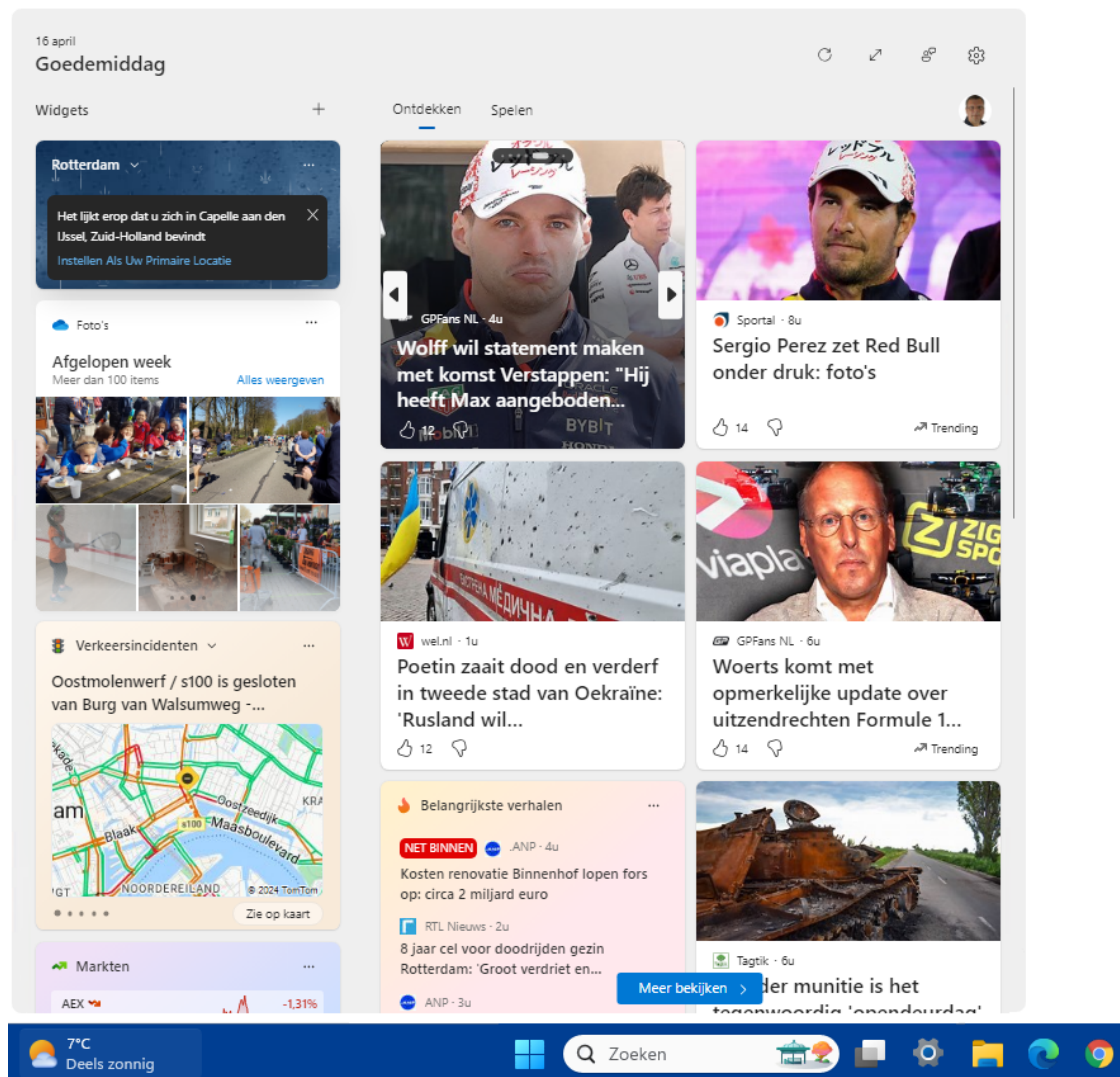
De knop Taakweergave

Met de knop rechts naast de zoekknop opent **Taakweergave** (tevens te openen met de toetscombinatie **Win-Tab**, en voor aanraakschermen: met een veegbeweging met drie vingers naar boven). De taakweergave bevat een overzicht van alle openstaande apps zodat snel van app gewisseld kan worden (vergelijkbaar met het taakvenster dat met de toetscombinatie **Alt-Tab** wordt getoond). Taakweergave heeft tevens een optie om virtuele bureaubladen aan te maken en daartussen te switchen (§1.4.7).

De knop Widgets

De dynamische knop met de actuele weersinformatie, nieuws, aandelenkoersen, sportuitslagen e.d. (uiterst links op de taakbalk) wordt de knop **Widgets** genoemd. Met een klik op deze knop (voor aanraakschermen: met een veegbeweging vanaf de linkerrand) opent het venster met widgets: kleine, informatieve appjes die op dynamische wijze actuele informatie laten zien. Via de knop **Meer opties** (knop met drie puntjes) zijn de widgets aan de bovenkant van het widgets-venster vast te maken (optie **Widget vastmaken**), naar eigen voorkeur aan te passen (optie **Widget aanpassen**) of te verwijderen (optie **Deze widget verbergen**). Met de knop **Widgets toevoegen** (de +-knop in de linker kolom van het widgets-venster) kunnen eenvoudig nieuwe widgets worden toegevoegd.

1.4.5 De app-knoppen

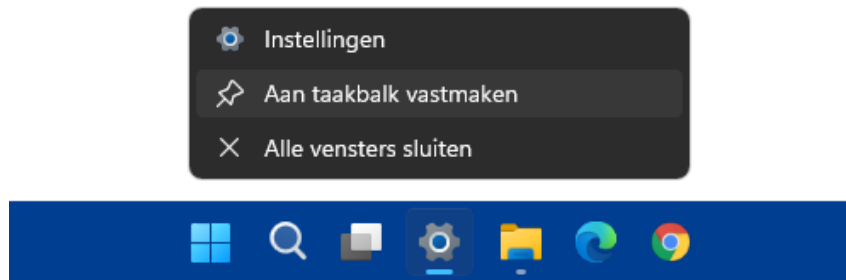
Zodra je een app opent, wordt het app-icoontje in de vorm van een knop aan de taakbalk toegevoegd. Alle geopende apps krijgen een subtiel streepje onder de knop: zo is in één oogopslag te zien welke apps geopend zijn. Staan er meer vensters van dezelfde app open dan worden de knoppen 'gestapeld' weergegeven (zoals bij de meest rechtse knop voor Word in de afbeelding).

De aan de taakbalk vastgemaakte apps

Het is handig om veelgebruikte apps aan de taakbalk vast te maken zodat ze niet meer omslachtig via het startmenu opgestart hoeven te worden. Standaard bevat de taakbalk al app-knoppen voor **Windows Verkenner**, **Edge** en **Microsoft Store**. Het vastmaken van extra apps gaat als volgt: klik in het startmenu met rechts op de betreffende app, optie **Aan de taakbalk vastmaken**. Of nóg makkelijker: open de betreffende app,

klik met rechts op het in de taakbalk geplaatste icoontje en kies **Aan taakbalk vastmaken**. Op deze manier kan zelfs het venster **Instellingen** snel toegankelijk worden gemaakt! De volgorde van de knoppen op de taakbalk kan door middel van slepen worden aangepast. Wordt een app niet meer gebruikt, dan is deze op vergelijkbare wijze (met een rechter muisklik op de knop, optie **Van taakbalk losmaken**) weer van de taakbalk los te maken.

PROBLEMEN MET VASTGEMAAKTE APPS

Is het icoontje van een vastgemaakte app plots verdwenen (zodat bij een mouse-over slechts een leeg vierkantje zichtbaar is) en laat de app zich niet meer losmaken van de taakbalk? Dit is te herstellen door de taakbalk te resetten: navigeer met de register-editor (§7.2) naar de registersleutel **HKCU\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Taskband**, verwijder alle onderliggende registerwaarden (waaronder **FavoritesResolve** en **Favorites**) en meld tot slot het gebruikersaccount opnieuw aan. Let op, want alle vastgemaakte apps worden hierdoor verwijderd! Maak zo nodig vooraf eerst een schermafdruck van de taakbalk zodat je de indeling na de registertweak weer in ere kunt herstellen.

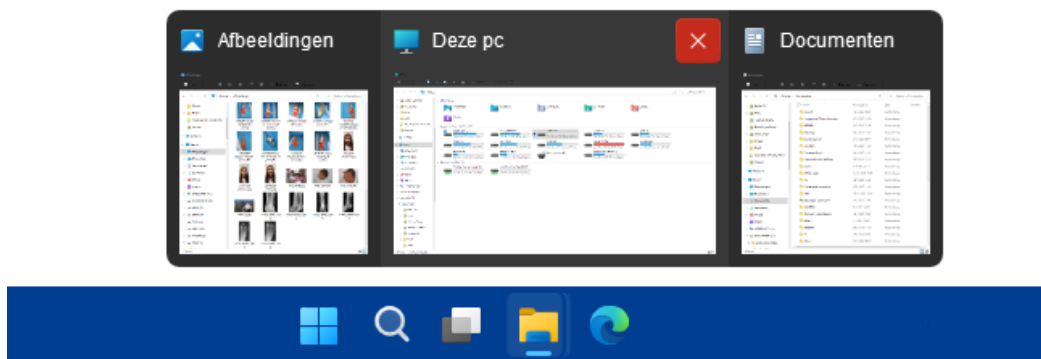
AAN DE TAAKBALK VASTGEMAAKTE APPS OPENEN MET HET TOETSENBORD

De aan de taakbalk vastgemaakte apps kunnen ook met het toetsenbord worden geopend, geactiveerd of geminimaliseerd. Gebruik hiervoor de **Win**-toets in combinatie met een numerieke toets: het cijfer **1** staat voor de eerste app op de taakbalk (geteld vanaf de knop **Taakweergave**), cijfer **2** voor de tweede app, etc. Staan er voor het betreffende programma meerdere vensters open, dan kan de toetscombinatie worden gebruikt om via de miniatuurweergaven door de vensters te bladeren.

Pop-upvenster met miniatuurweergaven

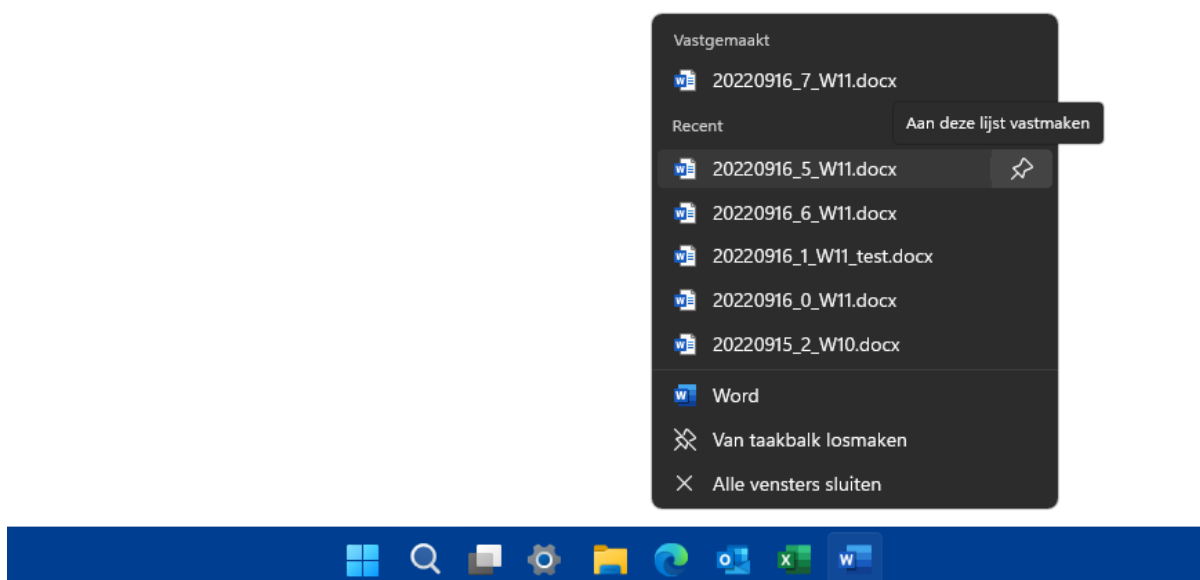
Wanneer met de muis over een app-knop in de taakbalk wordt bewogen, opent een pop-upvenster met miniatuurweergaven van alle openstaande vensters van die speci-

fieke app. Deze functie is vooral handig wanneer meerdere vensters van dezelfde app open staan, en het venster dat je nu net nodig hebt achter andere vensters is verborgen. Via de miniatuurweergaven zijn deze ‘verborgen’ vensters snel te activeren (door op de bijbehorende miniatuurweergave te klikken) of af te sluiten (via kruisje rechts bovenin het miniatuurvenster). En wil je alleen even een korte blik op een van de vensters werpen, zonder deze te activeren? Beweeg de muis dan over een miniatuurweergave (zonder erop te klikken): het bijbehorende venster wordt hiermee naar de voorgrond gebracht, terwijl alle overige vensters tijdelijk worden geminimaliseerd.

Jumplist

Door met rechts op een app-icoontje in de taakbalk te klikken, opent de bij de app behorende **Jumplist**. Afhankelijk van de betreffende app bevat deze lijst snelkoppelingen naar recent geopende bestanden of websites en programma-afhankelijke opties (zoals het openen van een nieuw venster, het sluiten van alle openstaande vensters, de app vastmaken aan/losmaken van de taakbalk e.d.). Een regelmatig te openen bestand kan eventueel ook aan de jumplist worden vastgemaakt zodat deze altijd snel toegankelijk is: klik daarvoor met rechts op de in de jumplist getoonde (recent gebruikte) snelkoppeling en kies **Aan deze lijst vastmaken**.

PROBLEEM MET DE JUMPLIST OPLOSSEN

Het wil nog wel eens gebeuren dat een Jumplist van een specifiek programma er van het ene op het andere moment de brui aan geeft waardoor er geen recent geopende en vastgemaakte bestanden meer in de jumplist wordt getoond. Controleer in dat geval eerst via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Startmenu** (§2.5.7) of de optie **Aanbevolen bestanden in Start, recente bestanden in Verkenner en items in jumplists** wel is geactiveerd. Als dat het geval is, dan moet de oplossing gezocht worden in het resetten van de probleemveroorzakende jumplist (enig minpunt is dat de vastgepinde items hierna wel weer opnieuw aan de jumplist worden vastgemaakt moeten worden). Dit kan door het systeembestand te verwijderen dat de gegevens van de betreffende jumplist bevat. De systeembestanden voor de verschillende jumplists worden opgeslagen in de map **%APP-DATA%\Microsoft\Windows\Recent\AutomaticDestinations** (kopieer deze link en plak hem in de adresbalk van de **Windows Verkenner**; §1.9). Deze map is behoorlijk gevuld, en uit de bestandsnamen is niet op te maken bij welke programma's ze horen. Het juiste bestand zal daarom moeten worden achterhaald door gebruik te maken van een teksteditor als **Kladblok** (te openen via de zoekfunctie van Windows). Hiermee kan de inhoud van de bestanden worden doorzocht op vermeldingen van bestandsnamen die voorheen in de falende jumplist stonden. Dit klinkt simpel, de bestanden bevatten echter zoveel informatie dat het achterhalen van het juiste bestand een behoorlijk lastige opgave is. Is het betreffende bestand eenmaal gevonden dan is het voldoende deze te verwijderen om de betreffende jumplist te resetten. Als alternatief voor dit tijdrovende zoekklusje zouden alle in de map aanwezige bestanden ook in één keer verwijderd kunnen worden, dat betekent dan wel dat hiermee de vastgepinde items van alle jumplists verloren gaan.

1.4.6 Het systeemvak

Geheel rechts op de taakbalk bevindt zich het systeemvak met snelkoppelingen naar de op de achtergrond draaiende apps (zoals OneDrive), veelgebruikte Windows-onderdelen (zoals het geluidsvolume, de netwerkverbinding, Windows-beveiliging, de batterijstatus, het penmenu, het schermtoetsenbord, het virtuele touchpad), de datum-/tijdvermelding, de bel (die aangeeft of er nieuwe meldingen zijn), de Copilot-knop en tot slot de 'knop' **Bureaublad weergeven**.

Het overloopmenu

Links in het systeemvak worden de app-pictogrammen voor de op de achtergrond draaiende apps getoond. Om het systeemvak overzichtelijk te houden, kunnen app-pictogrammen in het overloopmenu worden verborgen (dit menu opent met het op-

waartse pijltje). Via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Taakbalk** (of via een rechter muisklik op de taakbalk, optie **Taakbalkinstellingen**; §2.5.8) > **Andere systeemvakpictogrammen** is in te stellen welke app-pictogrammen direct zichtbaar zijn in het systeemvak (optie **Aan**), en welke worden verborgen in het overloopmenu (optie **Uit**). De pictogrammen kunnen desgewenst ook door middel van verslepen tussen het systeemvak en het overloopmenu worden verplaatst.

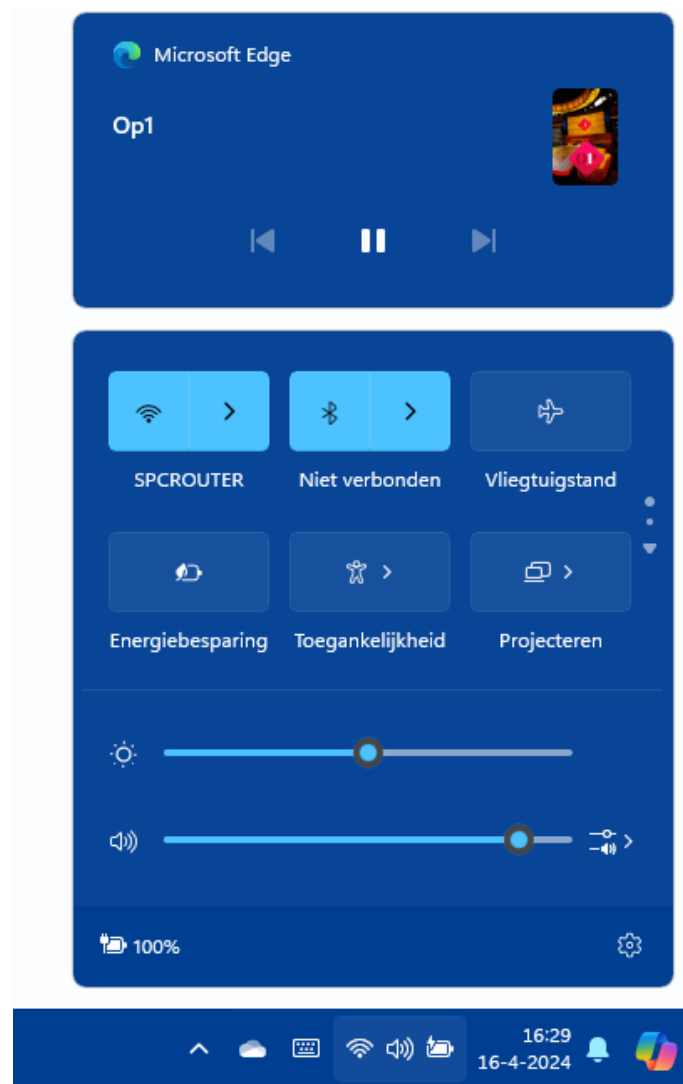
TIP: Is de computer uitgerust met een aanraakscherm dan kan het interessant zijn om de pictogrammen voor het penmenu, schermtoetsenbord en virtueel touchpad te activeren. Dit gaat via een rechter muisklik op de taakbalk, optie **Taakbalkinstellingen** (ook te openen via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Taakbalk**; §2.5.8) > **Systeemvakpictogrammen**.

Datum, tijd en kalender

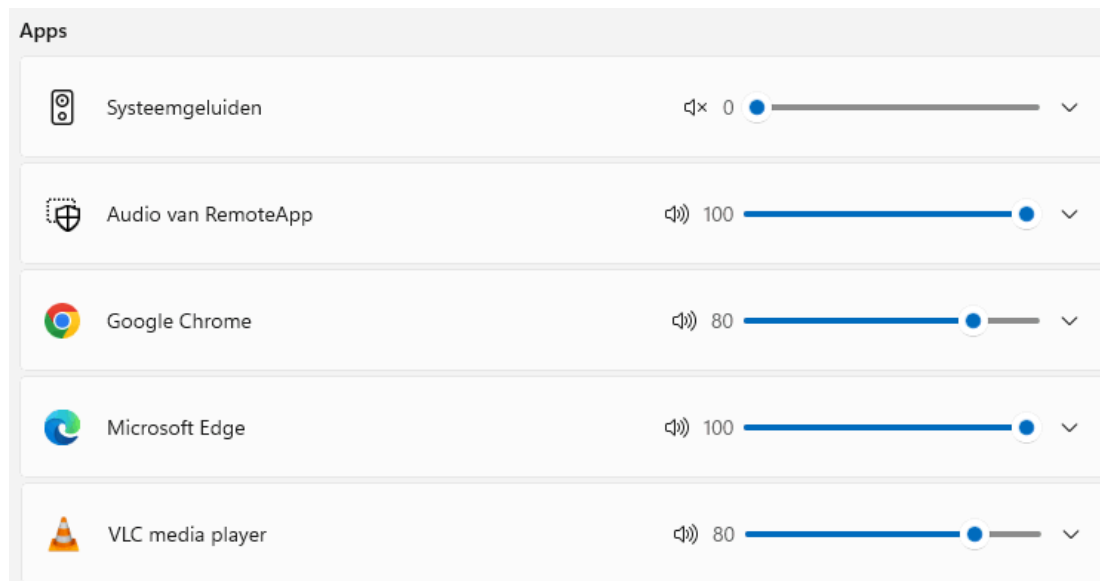
Het systeemvak toont de tijd en de datum. Staan deze verkeerd ingesteld, wijzig ze dan via een rechter muisklik op de klok, optie **Datum en tijd aanpassen** (of via **Instellingen > Tijd en taal > Datum en tijd**; §2.8.1). Met een muisklik op de klok openen twee vensters: de kalender en het meldingencentrum voor meldingen van Windows en apps. Heb je geen behoefte aan de kalender dan is deze te minimaliseren met het pijltje in de rechterbovenhoek.

Snelle instellingen

Links van de datum en tijd is een gedeelte gereserveerd voor de zogenaamde 'snelle instellingen' voor het netwerk, het geluid en (indien aanwezig) de batterij. De pictogrammen voor deze onderdelen zijn samengevoegd tot één knop waarmee het venster **Snelle instellingen** geopend wordt. Dit venster bevat knoppen voor veelgebruikte functies zoals de wifi-verbinding, de Bluetooth-verbindingen, de vliegtuigstand, de batterijbesparende stand, de optie om naar een tweede scherm te projecteren, de nachtlamp, live ondertiteling en de toegankelijkheidsopties (gebruik eventueel het scrollmenu om de verborgen knoppen weer te geven). Sommige knoppen zijn alleen beschikbaar als de betreffende functionaliteit door de hardware wordt ondersteund, bijvoorbeeld de knop **Batterij** bij laptops en tablets.

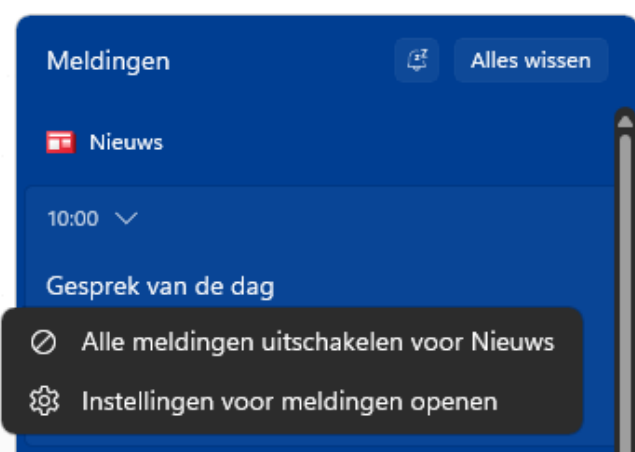
Onder de knoppen van het venster **Snelle instellingen** zijn, afhankelijk van het apparaat, een of twee schuifregelaars toegevoegd. De schuifregelaar voor de helderheid van het beeldscherm wordt alleen bij laptops en tablets getoond. Is de batterij bijna leeg of is de lichtintensiteit te hoog om prettig naar het scherm te kijken, dan kan de helderheid hier naar beneden worden bijgesteld. Met de tweede schuifregelaar kan het geluidsniveau direct worden aangepast (dit gaat nog makkelijker door met het wielje van de muis te scrollen zodra de muiscursor op het volume-icoontje in het systeemvak staat). Via het pijltje rechts naast de schuifregelaar (de knop **Audioapparaten beheren**) kan snel naar een andere geluidsuitgang worden gewisseld (bijvoorbeeld van de geluidsboxen naar de koptelefoon). Een rechter muisklik op het speaker-icoontje (in het systeemvak) toont drie opties: **Problemen met geluid oplossen**, **Volumemixer openen** en **Geluidsinstellingen**. De volumemixer is een handige tool voor het aanpassen van het volume van afzonderlijke geluidskanalen, waaronder de systeemgeluiden en het geluid van apps zoals de browser Edge, mediaplayer etc. (zie de afbeelding). De optie **Geluidsinstellingen** opent het venster **Instellingen > Systeem > Geluid** (§2.2.2) alwaar nog meer instellingen voor het geluid kunnen worden doorlopen.

Meldingencentrum

Tijdens het gebruik van de computer ontvang je met grote regelmaat meldingen die wellicht je aandacht nodig hebben. Dat kunnen systeemmeldingen van Windows zijn, of meldingen van apps. Het belang van de meldingen loopt nogal uiteen: van serieuze systeemgerelateerde problemen en praktische zaken zoals alarmen en agenda-items, tot notificaties van social media (zoals Facebook, Twitter of Instagram) en vragen van Windows Feedback. Nieuwe meldingen verschijnen als een pop-up rechts onderin het scherm, direct boven het systeemvak. Doe je niets met deze pop-up dan wordt de melding bewaard in het **Meldingencentrum**. De bel (rechts van de klok) verandert wanneer er nieuwe meldingen zijn. Het meldingencentrum opent met een klik op de bel. Gelezen of afgehandelde meldingen kunnen via het kruisje worden verwijderd.

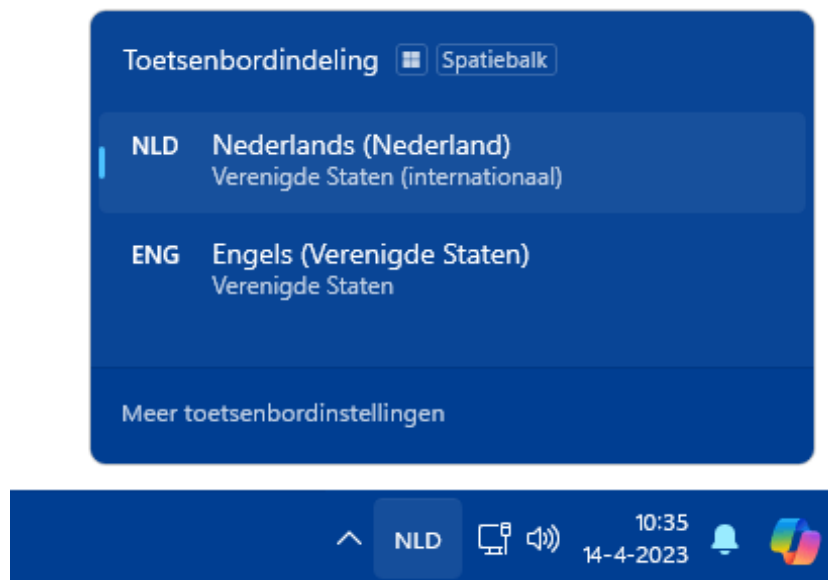
Zorgt de grote hoeveelheid meldingen van een specifieke app of Windows-onderdeel voor veel ergernis, blokkeer deze dan met een rechter muisklik op het bericht, optie **Alle meldingen uitschakelen voor...** Wil je alleen de pop-ups in het systeemvak en/of het afspelen van het meldingsgeluid blokkeren, klik dan met rechts op een melding van deze app, optie **Instellingen voor meldingen openen** en deactiveer hier de opties **Banners met meldingen weergeven** en/of **Een geluid afspelen wanneer er een melding binnenkomt**. Via **Instellingen > Systeem > Meldingen** (§2.2.3) onder het kopje **Meldingen van apps en andere afzenders** is per app in te stellen of deze meldingen mag tonen (klik eventueel door om specifieke wijzigingen voor de betreffende app aan te brengen).

Wil je in zijn geheel geen meldingen meer ontvangen, schakel dan bij sub **Meldingen** de optie **Meldingen** uit. Wil je nog wel meldingen ontvangen maar mogen deze niet op het vergrendelingsscherm worden weergegeven en/of geen meldingsgeluid afspelen, klik dan door bij deze optie en vink de bijbehorende opties uit. Hecht je wel waarde aan de meldingen maar wil je ze tijdelijk dempen (bijvoorbeeld omdat je geconcentreerd aan het werk bent), dan kan een focussessie (§2.2.4) uitkomst bieden.

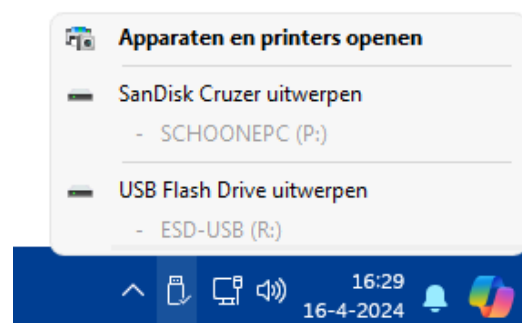
Taalbalk

Zijn meerdere invoertalen en toetsenbordindelingen geïnstalleerd (bij **Instellingen** > **Tijd en taal** > **Taal en regio**; §2.8.2) dan toont het systeemvak de taalbalk waarmee tussen de verschillende invoertalen en toetsenbordindelingen kan worden geswitcht (in de afbeelding de knop **NLD**).

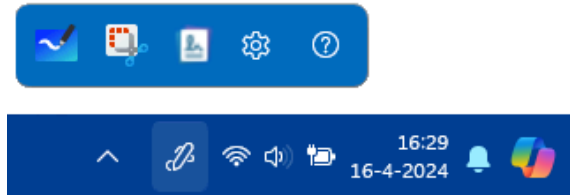
Hardware veilig verwijderen en media uitwerpen

Om het risico op gegevensverlies te minimaliseren, is iedereen er gewend aan geraakt om een via USB aangesloten externe schijf, USB-stick of andersoortige opslag eerst netjes af te melden via de optie **Hardware veilig verwijderen en media uitwerpen** in het systeemvak. Inmiddels is dit niet meer nodig, schrijfcache wordt voor dergelijke media namelijk niet meer gebruikt. Dit heeft wel als nadeel dat een aangesloten opslagapparaat traag kan reageren, in dat geval kan je de schrijfcache alsnog inschakelen (via **Apparaatbeheer** (§6.5), onderdeel **Schijfstations**, rechter muisklik op de betreffende schijf, optie **Eigenschappen**, tabblad **Beleidsregels**, activeer de optie **Beste prestaties**). Hierdoor moet de betreffende opslag voortaan wel weer softwarematig losgekoppeld worden!

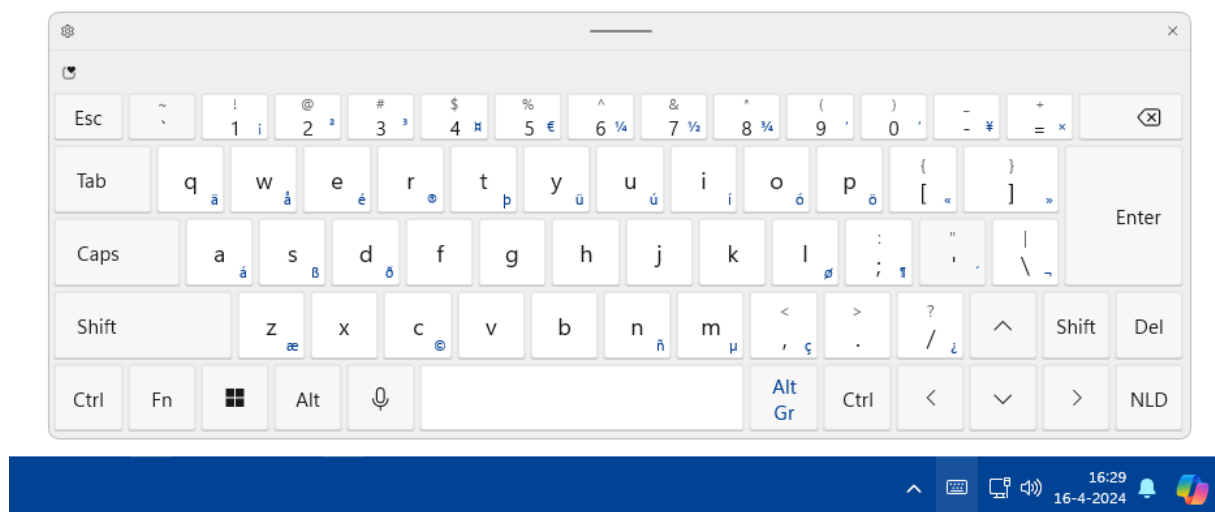
Digitale pen (stylus)

Is een digitale pen aangesloten en wordt deze geactiveerd (door op de knop van de pen te drukken), dan opent het **Microsoft Whiteboard** en wordt een pictogram voor het penmenu (een afbeelding van een schrijvende pen) aan het systeemvak toegevoegd. Via een klik op het Pen-pictogram opent het knipprogramma (§1.17). Dit is handig, want zo kan snel een schermafdruck gemaakt worden die vervolgens direct met de pen van aantekeningen kan worden voorzien. Met het virtuele whiteboard en de pen kunnen digitale schetsen worden gemaakt, bewaard en/of gedeeld. Deze feature is alleen interessant wanneer wordt gewerkt met een aanraakscherm in combinatie met een digitale pen. Zie paragraaf 2.3.9 voor meer informatie over het gebruik van Windows Ink en de digitale pen.

Schermttoetsenbord

Een schermttoetsenbord is met name makkelijk voor aanraakschermen, maar kan ook met een gewoon scherm nuttig zijn wanneer er even geen toetsenbord is aangesloten. Maak je regelmatig gebruik van het schermttoetsenbord, voeg dan een snelkoppeling aan het systeemvak toe via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Taakbalk (§2.5.8) > Systeemvakpictogrammen**, optie **Schermttoetsenbord** (zie paragraaf 2.10.13 voor meer informatie over de schermttoetsenborden van Windows 11).

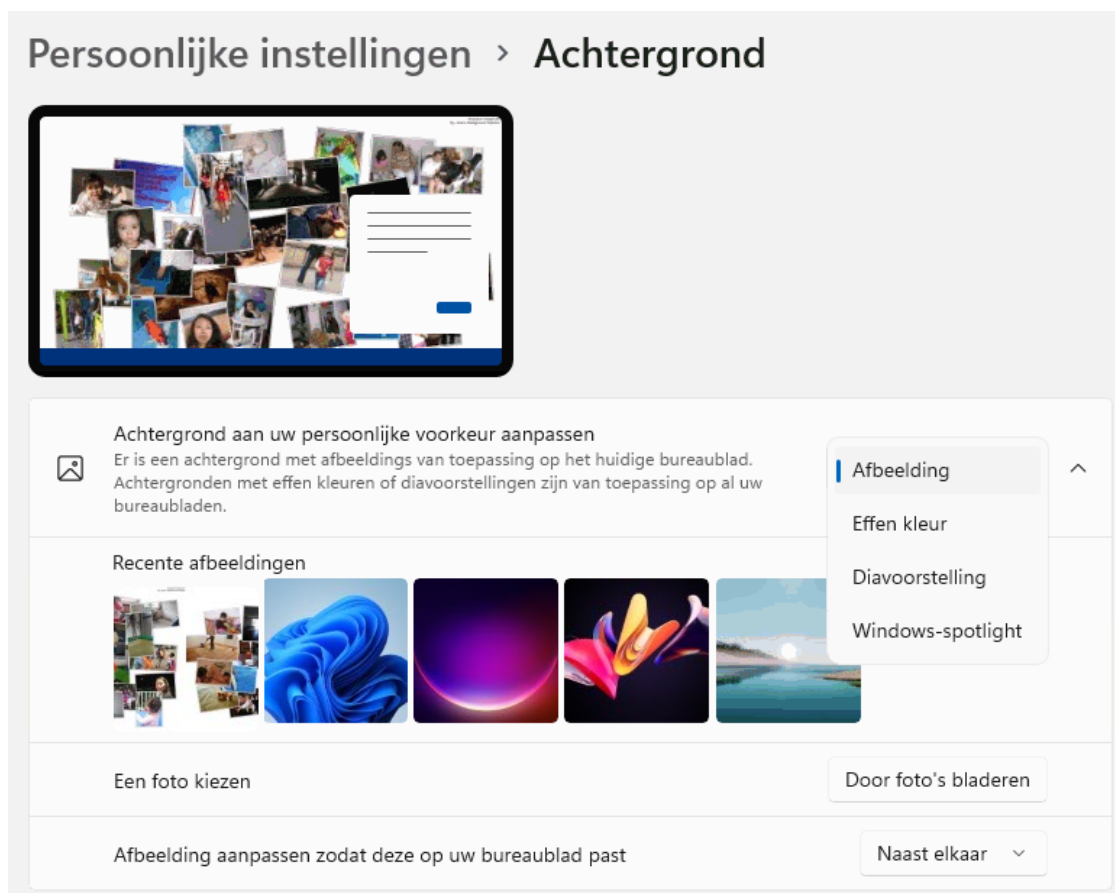
De knop 'Bureaublad weergeven'

Wordt met de muis over het smalle streepje rechts naast de Copilot-knop bewogen, dan verschijnt de 'knop' **Bureaublad weergeven**. Met deze functie, die ook te activeren is met de toetscombinatie **Win-D**, worden in één moeite alle openstaande vensters geminimaliseerd of weer geopend. De knop **Bureaublad weergeven** is desgewenst van de taakbalk te verwijderen via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Taakbalk**

(§2.5.8) > **Gedrag van taakbalk**, optie **Selecteer de uiterste hoek van de taakbalk om het bureaublad weer te geven**.

1.4.7 Het bureaublad

Het eerste wat in het oog springt bij het bureaublad, is de achtergrond. Direct na installatie van Windows toont het bureaublad de standaard Windows 11-afbeelding. De bureaubladachtergrond kan echter ook eenvoudig naar eigen smaak worden gepersonaliseerd met een afbeelding uit de eigen collectie, een effen kleur, een diavoorstelling of een roulerende Windows-spotlight foto! Dit gaat via een rechter muisklik op een leeg gedeelte van het bureaublad, optie **Aan persoonlijke voorkeur aanpassen** (of via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Achtergrond** (§2.5.1)).

Selecteer hier een van de volgende opties:

- **Afbeelding:** Er is keuze uit een standaardafbeelding van Windows of een foto uit de eigen collectie (knop **Door foto's bladeren**). Het internet staat overigens vol met de meest fantastische, gratis te downloaden wallpapers.
- **Effen kleur:** Het aantal achtergrondkleuren lijkt in eerste instantie beperkt, met de knop **Kleuren weergeven** kan echter elke gewenste kleur worden toegevoegd.
- **Diavoorstelling:** Selecteer de gewenste map met afbeeldingen (via de knop **Bladeren**) en wijzig desgewenst het interval om het bureaublad frequenter te laten wis-

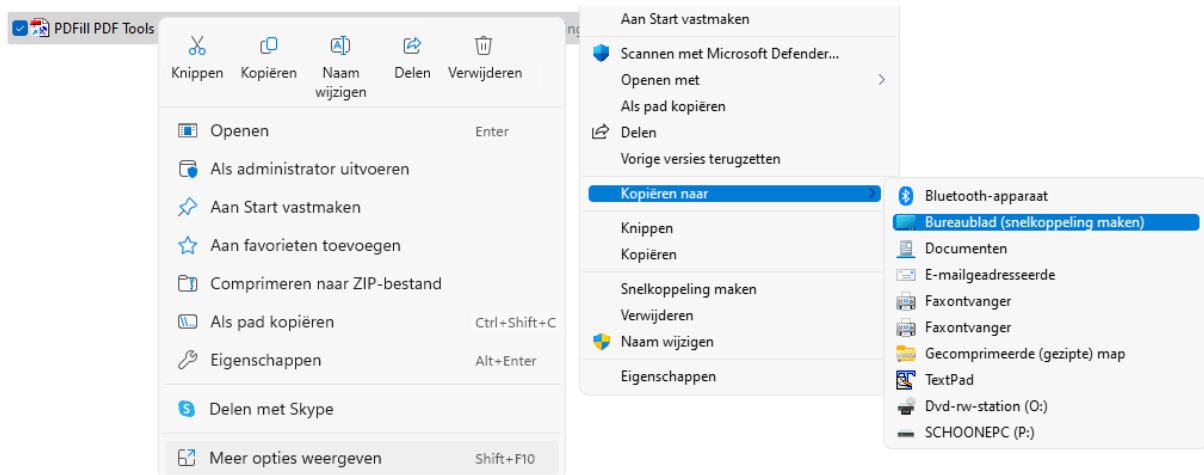
selen (standaard is het interval ingesteld op 30 minuten). Wil je graag verrast worden met random foto's uit je fotoarchief, activeer dan de optie **Volgorde van afbeeldingen in willekeurige volgorde weergeven**. De optimale weergave van een afbeelding of diavoorstelling is afhankelijk van de grootte van het beeldscherm, dat vergt dus wat experimenteren met de optie **Afbeelding aanpassen zodat deze op uw bureaublad past!** Zelf zie ik het liefst een (roulerende) fotocollage uit mijn fotoarchief (zoals in de afbeelding), daarvoor gebruik ik de tool **John's Background Switcher** (download <https://johnsad.ventures/software/backgroundswitcher/>).

- **Windows-spotlight:** Windows-spotlight bevat een collectie prachtige afbeeldingen uit de zoekmachine Bing (§2.5.5), met deze optie kunnen ze als bureaubladachtergrond rouleren.

Snelkoppelingen op het bureaublad

Het bureaublad is een centrale plek in Windows waar gemakkelijk naar teruggekeerd wordt. Het bureaublad is voor veel gebruikers dan ook een ideale locatie om snelkoppelingen naar mappen, bestanden, veelgebruikte programma's (apps) en websites op te plaatsen. Het advies is wel om het bureaublad hierbij overzichtelijk te houden.

Snelkoppelingen naar mappen en bestanden maak je eenvoudig vanuit de Windows Verkenner: klik met rechts op het bestand, optie **Meer opties weergeven**, optie **Kopiëren naar**, optie **Bureaublad (snelkoppeling maken)**. Let op: sla bestanden altijd eerst op in een van de persoonlijke mappen (**Documenten**, **Afbeeldingen** e.d.) en plaats daarna pas een snelkoppeling van zo'n bestand op het bureaublad, dit verkleint de kans dat bestanden per ongeluk worden verwijderd!

Het maken van een snelkoppeling naar een app gaat het makkelijkst door de betreffende app vanuit de app-lijst (te openen met de knop **Alle apps** in het startmenu) naar het bureaublad te slepen. De 'verborgen' systeemmap **Applications** (te openen door het pad **shell:appsfolder** in de adresbalk van de Windows Verkenner te plakken) bevat

overigens nog véél meer apps waar ook een snelkoppeling van gemaakt kan worden: klik met rechts op de gewenste app, optie **Snelkoppeling maken**.

Ook het maken van een snelkoppeling naar een website is doorgaans eenvoudig: open de betreffende pagina in de browser en sleep het slotje in de adresbalk naar het bureaublad. Het nadeel van deze methode is dat het logo van de snelkoppeling na verloop van tijd vervangen wordt door het nietszeggende icoontje van de browser. In paragraaf 1.7 wordt een alternatieve manier beschreven om vanuit de browser Edge een snelkoppeling naar een website te maken waarbij het icoontje van de betreffende website wél wordt weergegeven.

De snelkoppelingen naar standaardonderdelen uit de Windows Verkenner (de map **Computer** (oftewel **Deze pc**), de prullenbak, de map met persoonlijke bestanden, het netwerk en het configuratiescherm) zijn eenvoudig aan het bureaublad toe te voegen of te verwijderen via **Instellingen > Persoonlijke instellingen > Thema's** (§2.5.3) > **Instellingen voor bureaubladpictogrammen**.

TIP: Zijn de aan het bureaublad toegevoegde snelkoppelingen niet zichtbaar? Controleer dan met een rechter muisklik op het bureaublad, optie **Beeld** of de optie **Bureaubladpictogrammen weergeven** is aangevinkt.

DE OPTIE 'BUREAUBLAD (SNELKOPPELING MAKEN)' HERSTELLEN

De optie **Bureaublad (snelkoppeling maken)** wil nog wel eens op onverklaarbare wijze uit het contextmenu (§1.4.8) van de Windows Verkenner (§1.9) verdwijnen. Dit is als volgt te herstellen: navigeer met de Windows Verkenner naar de map **C:\Gebruikers\inlognaam\AppData\Roaming\Microsoft\Windows\SendTo** (ook te openen met het commando **SHELL:SENDTO** in de adresbalk van de Windows Verkenner) en maak hier een nieuw tekstbestand aan (rechter muisklik, optie **Nieuw, Tekstdocument**). Wijzig de gehele naam (dus inclusief de extensie **.txt**; activeer zo nodig via de knop **Weergeven**, optie **Weergeven** de optie **Bestandsnaamextensies**) in **Bureaublad (snelkoppeling maken).DeskLink**, het probleem zou nu opgelost moeten zijn.

TIP: De meestgebruikte map om een snelkoppeling naar te plaatsen, is het bureaublad. Het is echter vrij eenvoudig om extra bestemmingen toe te voegen aan de optie **Kopiëren naar** in het contextmenu, bijvoorbeeld de opslaglocaties voor foto's, video's en muziekbestanden (al dan niet via OneDrive). Plaats hiervoor (via het contextmenu...) een snelkoppeling naar de betreffende map op het bureaublad en verplaats deze met knippen en plakken naar de map **SendTo**.

Dit is een preview van de

Computerbijbel voor Windows 11

3^e editie

Menno Schoone

SchoonePC

Dit boek is te bestellen op de pagina

www.SchoonePC.nl/boek

Word je computerproblemen de baas!

Ben je nog niet vertrouwd met de mogelijkheden van Windows 11? Of heb je zelfs regelmatig de neiging de computer het raam uit te gooien? Dan zet deze bestseller je computerleven op zijn kop! De Computerbijbel voor Windows 11 heeft namelijk tot doel je computerkennis en -vaardigheden te vergroten zodat je niet langer afhankelijk bent van de hulp van je kinderen, kennissen of een duurbetaalde computerdokter. Want hoe geweldig zou het zijn als je je computerproblemen voortaan zelf weet op te lossen?

Menno Schoone legt in begrijpelijke taal uit hoe je zonder ergernissen gebruikmaakt van Windows 11, zonder de moeilijke onderwerpen uit de weg te gaan. Dit boek is dan ook het ideale startpunt voor het oplossen én voorkomen van frustrerende computerproblemen. Problemen waar we uit onwetendheid allemaal wel eens tegenaan lopen! Er passeren ongekend veel praktische tips, trucs en gratis tools de revue. Niet voor niets wordt de Computerbijbel gezien als de meest waardevolle informatiebron voor het installeren, optimaliseren, beveiligen, onderhouden en gebruik van Windows 11!

Menno Schoone, bekend van de succesvolle website www.SchoonePC.nl, is gespecialiseerd in Windows. De website wordt dagelijks door duizenden bezoekers geraadpleegd en van de Computerbijbel voor Windows zijn inmiddels meer dan 100.000 exemplaren verkocht.

ISBN 9789083181936

9 789083 181936